

DRAUGAS

ANTROJI DALIS • 1962 — MAIRONIO — METAI, SAUSIO 6 D. • JANUARY 6, 1962 • PART TWO

MOKSLAS • MENAS LITERATūra

ROMANAS, KOKIO DAR NETURĖJOME

Benys Babrauskas, Jury Kom. pirmininkas, atsako į klausimus

— XI-tajam Draugo romano konkursui prisijūsta devyni romanai. Kaip jie vertintini ap-
lamai? Kiek jų buvo aiškiai
silpnų ir kiek svarstytių?

— Jeigu, paskelbus laureatą,
kiti konkurso dalyviai kreipsis
į komisijos narius, teiraudamie-
si, ar jų veikalai tikrai buvo be-
viltiškai silpni, ne vienas bus
nustebintas atsakymu, jog jo
veikalas buvo įdomus, vertingas
ir anaipol neįdomas. Jei buvo
premijuota Titnago ugnis, tu-
rint ir kitų svarių kandidatų,

torinių temų, tai šiandien, kada
čia nepasiekiami jokie istoriniai
šaltiniai, istorinio romano su-
kūrimas yra daugiau negu nuo-
stabus dalykas.

— Kurie motyvai nulėmė,
skiriant premiją šiam, o ne ki-
tam?

— Aišku, ne vien tai, kad
jis gvildena mums brangią is-
torinę temą. Juk buvo ir kitas
veikalas, spalvingai pavaizduo-
jįs tą pačią kunigaikščių ga-
dynę. Betgi Titnago ugnis pa-

go ugnies, ir čia visų sutarta
tą kūrinį įtraukti į lietuvių li-
teratūros istoriją kaip vienuo-
likto Draugo laureato puokštę.

— Ar buvo jaučiama, kas
slepiasi už slapyvardžio, ar, vo-
ką atplėšus, laureatas buvo
staigmena?

— Man pačiam šeši autoriai
nekelia jokios abejonės, nors
visi kiti vokai, kaip žinia, buvo
sudeginti. Tačiau premijuotojo
romano autorius buvo didžiulė
staigmena man ir visiems ki-
tiems komisijos nariams. Esmi
įsitikinęs, kad premijuotasis ro-
manas bus tokia pat staigmena
visiems Draugo skaitytojams,
lygiai, žinoma, ir jo autoriaus
pasirodymas Draugo literatū-
ros šventėje šį sekmadienį bus
neeilinė atrakcija.

— Įdomu, kurią vietą premi-
juotasis romanai užims ligšio-
linių Draugo premijuotųjų ei-
lėje?

— Kaip toks, jis lygaus nei
panašaus neturi, todėl tvirtai
stovės prekyje ne tik premi-
juotų ar nepremijuotų, bet gre-
ta pačių ryškiųjų, savitųjų ir
reikšmingųjų mūsų romanų.

— Žinome, kad atidžiai ste-
bite pavergtos Lietuvos litera-
tūrinę raidą. Kaip atrodo ba-
lansas, literatūrinio požiūriu ly-
ginant tenykštį romaną su lai-
sųjų lietuvių romanu ir specia-
liai su šiemet premijuotuoju?

— Visų pirma Lietuvoje tiek
mažai tepasirodo romanų, kad
nuo 1957 m., kai ten buvo
įsteigtos metinės premijos, ko-
ne kiekvienas romanai atžymi-
mas premija (1961 m. premijų
nebeskirta: nežinia, ar naujųjų
rublių pagailo, ar nebuvo ko
premiuoti). Kai, pavyzdžiui,
buvo premijuota Alf. Bieliaus-
ko Rožės žydi raudonai, mums
atrodė literatūrinis nesuprati-
mas, bet buvo dar juokingiau,
kai gavo premiją toks publicis-
tinis A. Venclovos neva roma-
nas Gimimo diena, o kai 1960
m. J. Ragauskio nukunigėjimo
istorija, su grožine literatūra
nieko bendra neturinti, buvo
premijuota, tai galutinai paaiš-
kėjo, jog partija Lietuvos ra-
šytojus jau pavertė klaukuma.
Jų produktus lyginti su mūsų
sais kūriniais būtų pasityčio-
jimas iš mūsų. O toks kū-
rinys, kaip Titnago ugnis, ten
stačiai neįmanomas: jo turinys
ten būtų neleistinas, formos
kultūra — nepasiekiamas.

— Ko pageidautumėt iš ra-
šytojo, skaitytojo ir iš leidyk-
lų?

— Rašytojai turėtų stengtis
išbristi iš brastos, po kurią dau-
gelis užsimerkęs nepavojingai
braidu keliolika metų. Gražus
naujųjų pavyzdys — šiemet-
nis Draugo laureatas ir pora
jo palydovų. Skaitytojui pagei-
davimas tėra vienas: kad jis
būtų skaitytojas. Skaitytojų
telaikomas tas, kuris skaito. O
tas lietuvis, kuris skaito ar ku-
ris dar tebeskaito, savaime tu-
ri suprasti, kokio įnašo reika-
lingas lietuviškas laikraštis ir
knyga, kad jie pajęgtų išvysti,
taip sakant, saulės šviesą. Kny-

MAIRONIS

Portretas tapytas dail. Jono Šileikos

Maironis

TAIP NIEKAS TAVĘS NEMYLĖS

Jau niekas tavęs taip giliai nemylės,
Kaip tavo jausmingas poeta!
Ar kas ir kančių tiek pakelti galės,
Kiek jis dėl tavęs, numylėta!

Kiek ašarų jam išriedėjo gaudžių,
Kiek syk, kaip žvaigždė sidabrinė,
Per klauras naktis nesumerkė akių,
Kai uždegti jauną krūtinę!

Kas suteikė tau, numylėta - graži,
Tą įstabią, slaptąją galią,
Kurta į dausas jojo dvasią neši;
Vėl dega jam norai atšalę!

Dang žemės puikių ir gražių dukterų
Jo širdį pavergti norėjo:
Už žiedus giesmių, už gražybę balsų
Ir auksą, ir vardą žadėjo.

Tau puikūs pečių neapsupo šikiai,
Tu proto netemdai gražybę,
O tu tik viena širdies raktą radai
Skaisčia savo skausmo gilybė!

Bet jam tos negaila jaunystės giedros,
Kad skausmo širdis nesuprato;
Nes veidu žydros užtekėjai ausros,
Ir naują pasaulį jis mato.

Tada tai jo gema pirmoji giesmė,
Lūdnėsne už girių ošimą,
Nes švietė tu jam, kaip aukštybių žvaigždė,
Ir šventą neši įkvėpimą.

Pasklido giesmė po tą šalį toli,
Kur Nemuno vandenys bėga;
Pažino tave ir pamilo visi:
Ir rūmai, ir sodžių sėrmėga.

Poetams kitiems numylėta ranka
Iš laurų vainiką nupynė,
Tu ji nors atmint ar atminsi kada?
Tu, jo numylėta, tėvyne!

Kertinė Parastė

PRADŽIA JAU YRA

Zengiamie pirmąjį žingsnį į
1962 — Maironio — metus.
Dar tik šimtas metų nuo di-
džiojo Dainiaus gimimo. O
tačiau per šį pastarąjį šimt-
metį lietuvių tauta ne tik at-
gimė, bet ir subrendo naujam
valstybiniam gyvenimui ir
prakalbo pasauliui nauja, mo-
dernios kultūrinės kūrybos
kalba. Pastarąją prasmę se-
nieji šimtmečiai mus buvo pa-
vertę beveik nebyliais. Mes
turėjome sučiupti lūpas ir
kietai sukasti dantis, kad ap-
gintume tiesiog fizišką tau-
tos egzistenciją ir kardu at-
muštume kardą. Ilgus laiko-
tarpus mes privilėjome užsi-
tvenkti nuo istorijos sriauto,
kad jis mūsų visai nenuplau-
tų ir tūnoti šiaudinės pastogės
užuovėžėje, saugant lietuviš-
kosios gabijs liepsną, kad
svetimieji vėjai jos visai ne-
užpūstų.

Ir tik pastarajame šimtmė-
tyje pasijutome tuo, kuo ir
buvome, anot Vydūno, sau
žmonėmis. Šimtmečiais su-
kaupta kūrybinė jėga sprogo.
Atsikvėpta giliau ir užsimota
plačiau. Pasiūsta lygiaver-
čiai tarp kitų, ir tiek pajė-
giais kultūrinėje žmonijos rai-
doje, kad nei užtunkos, nei
užuovėjos buvo jau neberei-
kalingos. Mes patys tapome
ir srove ir vėju. Ir šitame gai-
vališkaime pastarojo šimtmė-
čio mūsų tautos vyksme Mai-
ronis buvo ir yra centrinė fi-
gūra, ne tik patraukiančios
paskatos, bet ir pasiektų kū-
rybinių rezultatų prasme.

Įdub, pradedant šimtuo-
sius Maironio gimimo metus,
Maironis, kaip kūrybinės veik-
los paskata, mūsų tremties
gyvenime yra ir turi būti kiek-
vienam prieš akis. Tačiau
veiklos rezultato lėmėjai sa-
vam laike ir šiuo atveju esa-
me jau patys. Be abejo, su-
kakti šventinant, bus surengta
eil akademijų, minėjimų, kon-
certų ir paskaitų. Ir metai
praeis, nepalikdami ateičiai
jokio ilgiau patveriančio žen-
lo, jeigu pasitenkinsim tik ši-
toku susirinkiminiu ir žurna-
listiniu Maironio prisiminimu.

O reikėtų ką nors užsibrėžti
ir įvykdyti, kas išliktų liudy-
ti, jog mokėjome ir sugebė-
jome dirbti ne vien tik vie-
nadienius darbus. Be abejo, ir
pavergtoje Lie-
tuvoje bus minimi šimtieji
Maironio gimimo metai. Ir tai
ne dėl to, kad okupantas ypa-
tingai gerbtų ir vertintų patį
Maironį. Greičiau dėl to, kad
vis tiek, šiaip ar taip Mairo-
nis jau per giliai įaugęs lie-
tuvio širdin, kad būtų galima
tikėtis be aštrios reakcijos jį
iš ten išrauti. Gaila tik, kad
Maironio paveikslas ir šiais
jubiliejiniais metais, kaip ir
ligi šiol, tenai bus žalojamas
pagiais ir neskoningais raudo-
naisiais dažais, darant iš jo

kone Stenka Razina, o ne ky-
lančias Lietuvos dvasios va-
dą.

Sitokioje situacijoje jubile-
jinių metų laisvojo pasaulio
lietuvių pareigos ir darbai
įgauna dar didesnės reikšmės.
Tik, Dieve duok, kad pareigos
būtų suprastos ir darbai pa-
daryti. O geriau, kad ir ma-
žas, bet konkretus darbas, ne-
gu didelis išpūsto muilo bur-
bulas.

Ir džiugu matyti, kad tokių
konkrečių darbų pradžia jau
yra. O pats darbas jau vyk-
domas patio jaunimo — Chi-
cagos Aukštesniosios Litua-
nistikos mokyklos mokinių.
Tos mokyklos vadovybė pa-
skelbė mokiniams konkursą
ilustruoti Maironio baladę
„Jūratė ir Kastytis“. Tai gra-
žus pavyzdys, kaip jubilieji-
nų metų proga suindominti
maironine tema ne tik minėji-
mų organizavimo komitetus,
bet ir jaunimą, mokyklas, or-
ganizacijų narius, bendruome-
nes ir kultūrininkų sambūrius
bei pavienius lietuvius. Girdi-
me, kad ir dail. Pranas La-
pė, neseniai taip gražiai ilust-
ravęs Baranausko „Anykščių
šilėlį“, jau daro naujas ilust-
racijas Maironio Čičinskui.
Žodžiu, kad menininkams ir
leidykloms yra auksinė proga
puikiais leidiniais įamžinti ne
tik maironinius metus, bet ir
savo vardus. O meniškios ir
gražiai iliustruotos „Pavas-
rio balsų“ ir „Jaunosios Lie-
tuvos“ laidos liktų tikrai am-
žnu jubiliejinų metų pamink-
lu. Kompozitoriams, rašyto-
jams, istorikams Maironio raš-
tai ir pats Maironio asmuo ir-
gi galėtų būti šiais metais įk-
vėpamo šaltinio.

O štai dar, mums atrodo,
pats svarbiausias dalykas. Tie-
siog neįsakyti darosi, kad di-
dysis lietuvių literatūros žmo-
gus — Maironis lig šiol dar
nėra susilaukęs didelės ir
kruopščiai paruoštos mono-
grafikos, kai tuo tarpu ir ma-
žiausios kultūrai reikšmin-
gi asmenys laiks nuo laiko
monografijų susilaukdavo ir
susilaukia. Ar nereikėtų apie
tai rimčiau pagalvoti. Žino-
ma, tremties sąlygose, nepri-
einant prie visų šaltinių, mo-
nografija būtų be galo sum-
kus darbas. Tačiau kolektyvi-
nė studijinių straipsnių kny-
ga apie patį Maironį ir jo kū-
rybą bendromis jėgomis šiais
metais turėtų būti suorgani-
zuota, parašyta ir išleista. Ši-
toks leidinys jubiliejiniais me-
tais turėtų būti centrinio dė-
mesio visų tų, nuo kurių pa-
reina jo parašymas ir išlei-
dimas.

Tad pradedam maironinius
metus su viltimi, kad jie pa-
liks ženklą, jog ne tik Mai-
ronis žmogumi buvęs, bet kad
ir mes, jubiliejų švėsdami, bu-
vome to vardo verti. K. Br.

Trys Karaliai

Ados Korsakaitės piešinys

tai nerodo visų kitų menkumo,
tik premijuotojo išskirtinį
reikšmingumą. Be premijuoto-
jo, yra bent trys aiškiai spaus-
dintini. Kitų poros apmatau vy-
kę, personažai įdomūs, kompo-
zicija ar kita reikalingi stam-
besnio pertvarkymo. Dažna yda
— publicistinio elemento per-
svara.

— Kurios temos buvo už-
griebtos pastarojo konkurso ro-
manuose? Kurio pobūdžio jie:
istoriniai, psichologiniai, nuoty-
kių?

— Bent trejetas sudarė staig-
meną: du nusikėlė į tolimą Lie-
tuvos istoriją, nušviesdami ją
nauja beletristo šviesa, o vi-
nas nūdienis, atvirai ir spalvin-
gai iškelias didžiąją mūsų lai-
kų grėsmę. Kitų sprendžiama
aktualios mūsų pačių gyven-
mo problemos: atskirų šeimų
susijungimo problema po 15
metų skirtingo gyvenimo, suža-
dėtinių išsiskyrimas ir galimy-
bė jiems per 10 ar daugiau me-
tų likti ištikimiems. Kai kurie
autoriai vis dar nepajęgia iš-
siversti iš gerokai subanalēju-
sios kronikinės schemos, brė-
žiamos Kauno — Kybartų —
Vokietijos — Amerikos linija.

— Ką vaizduoja premijuotas
romanas?

— Premijuotasis romanai
Titnago ugnis vaizduoja Min-
daugo laikus ir gyvenimą, vyk-
santį paties Mindaugo šešėlyje.
Visą laiką jautėme istorinių
romanų trūkumą; ir jeigu Lie-
tuvoje, turėdami ne tik gausy-
bę istorinės literatūros, bet ir
pirminių šaltinių, mūsų be-
letristai taip nenoriai ėmėsi is-

Benys Babrauskas

Albinas Elskaus

Nuo uolų

Mislingos ir mistiškos uolos

Albino Elskaus tapybos ir piešinių paroda Chicago Savings and Loan Association meno galerijoje, 6245 S. Western Ave., Chicago, Ill.

Niekieno netapyti paveikslai

Jeigu Albino Elskaus parodos lankytojas, pasiskaitęs čia skelbtame interview dalininko žodžius, jog jis mėgstas erdvė ir šviesa... begalę vandens, dangaus ir oro, eina galerijon nusiteikęs pamatyti antrąjį žmuidzinavičių ar antrąjį Janušą, tai jis nusivils. Tačiau galerijos lankytojas, ieškas tokio paveikslų, kuris lig šiol dar niekieno nebuvo nutapytas, Elskaus parodoje bus didžiai pradiugintas vaizduojamojo objekto, darbo metodo ir minties naujumu.

Negyvos uolos tapo prakalbintos

Dailininkas save išsakyti čia pasirinko ne ornamentuotą, barokinį, aristokratinį, bet nuogą, monumentalią, kartu ir paprastą žodį. Plikos pajūrio uolos, be gyvybės, be medelio, be žmogaus, rodos, turėtų būti gana monotoniška ir mažai širdį užgriebianti tema, tiek kompoziciniu, tiek spalviniu, tiek idėjiniu atžvilgiu. Tačiau Elskaus, be kelių nereikšmingų išimčių, pasirinkdamas pagrindiniu savo darbų objektu nedėkingas uolas, tarsi mėgina savąsias jėgas, keldamas patį sunkiausiąjį svorį. Ir, reikia pripažinti, kad dalininkas ta sunkenybę iškėlė gana švairiai, tiesiog atleistiškai. Negyvosios uolos tapo prakalbintos ir pilnos gyvybės amžinajame savo statikume. Tiesa, Elskaus uolų gyvybės pulsas nėra tas plika akimi regimas ir nuoga ranka užčiučiamas medžio, paukščio ar žmogaus buvimas. Elskaus uolų gyvybė greičiau yra toji kosminė būtis, kurioje ir tariamai negyvoji gamta pulsuoja atomine, o kartu ir giliai mistiška egzistencija.

Lauktinas priekaištas

Šitai turėdama prieš akis, Elskaus, gal būt, intuityviai, o gal būt, ir sąmoningai griauja lig šiol įprastinę paveikslų kompoziciją. Ir tai ne vienam parodos lankytojui gali atrodyti neįprasta, ypač po šiuo atžvilgiu nuostabiai išbalansuotų ir čia pat neseniai stebėtų V. Petraviciaus darbų. Tad ir lauktinas dail. Elskui priekaištas kompoziciniu paveikslų neapdorojimu.

Ar visa tai chaosas?

Tačiau juo ilgiau paveikslus stebi, juo tvirtiau imi įsitikin-

KAZYS BRADŪNAS

ti, kad tapyboje užsimota vaizdujamuosius objektus neriškioti pagal savo akimirkos jorinus ir žmogaus nustatytus matavimus bei proporcijas, o norėta viską palikti kosminiam, tariamam chaotiškame, galvališke išdrabstyme, taip kaip visatoje yra išdrabstyti paukščių takai, galaktikų spiečiai ir besiformuojančių naujų pasaulių ūkai. Ir argi visa tai yra chaosas?

Dailininkas šiuo savo "nekompoziciskumu" kalba prieš kamerinį paveikslų sutvarkymą, kalba prieš pačių nusikaltas normas, užsimerkiant prieš dimensijas, kurios yra ne žmogaus ir netgi ne mūsų žemėlės amžiaus. Kai paveiksle "Nuo uolų" drauge su dalininku žvelgi į tiesiog neaprepiamą gilumos perspektyvą, rodos, girdėtum pirmą pradžios Genezės žodžius — "Dievas taip pat tarė: tepasidaro tvirtuma tarp vandenų, ir ji teatsikiria vandeniu nuo vandenų. Ir Dievas padarė tvirtumą ir atskyrė vandenius". (Prad. I, 6-7.)

Šitokiom gigančių dimensijom reikia ir atitinkamos drožės. Todėl ir Elskaus geriausias jį darbai yra gana dideli, sunkiai įderinami į kuklesnio gyvenomojo kambario sienas. Jiems geriau tinka viešųjų pastatų ir muziejų erdvės.

Dvi išskirtinos grupės

Šiais atžvilgiais išsiskiriančios ir labiausiai elskiškos yra dvi paveikslų grupės, lyg ir trijulės, kurių pirmąją sudaro Pilka diena (12), Saulėleidis (10) ir Baltos uolos (13), o antrąją — Vidudienis (8), Popietė (11) ir Vakaras (9). Tai lyg du triptikai, kurių kiekviena dalis tampa su kita surišta tiek spalviniu, tiek faktūriniu ir idėjiniu ryšiu. Pirmojoje grupėje ypač akcentuotinas Vakaras. Baugiai raudono dangaus fone uolų masyvai, lyg peršviečiama kosminė ir mistinė medžiaga, džiaugsmingai liepsnoja visatos aukure. Ir spalviniu atžvilgiu ši pirmoji trijulė sudaro neišardomą vieningą pilkų tamsiai melsvų spalvų prietemos. Tuo tarpu antrojoje grupėje šalia didžia ra-

mybe dvelkiančios Popietės ir Saulėleidis gestančių nuodėgų ugninis Vidudienis, su savo rėkiančiom žaliom ir oranžinėm spalvom, kažkaip iškrinta iš gėdžiamos vienumos. Todėl manytume, jog pasikalbėjime paties Elskaus užakcentuotas stiklo spalvų intensyvumas ne visada yra pats gerasis sprendimas. Ypač keliuos mažesnio formato darbuos, keliančius daugelį tik mažo natūralumo, negu gigantiškų uolų išpūdį. Tuo tarpu prigesintos, tamsesnės spalvos visur tik paremia ir išsako aną, šiuo laikotarpiu dalininkui būdingą laikyseną.

Keliuose paveiksluose regimas noras įvairinti tą vien tik pajūrio uolų tematiką, atrodo, nėra visiškai laimingas. Sakysime, Gamtovaizdis (3) verčia prisiminti Gauguiną, o vienintelis parodoje portretas Mergaitė iš Maino (16) šiek tiek Cezanną.

Linijų ir dėmių simfonija

Visa ši ligišolinė kalba lietuviškai parodoje išstatytus Elskaus tapybos darbus. Parodoje gi yra ir apie 20 "jūrinų" uolių — piešinių. Tai yra irgi labai įdomi linijų ir juodų dėmių simfonija, labai intensyviai ir gana nenuobodžiai su ta pačia mistiškąja potekste aidinti visose šių darbų serijose. Tiesa, kartais viename kitame piešinyje lyg ir nubėga nerami V. van Gogho linija, bet tai, tur būt, kaltė tik to pačio darbo įrankio ir atitinkamų uolų formacijų.

Ne per keleta minučių

Šiaip apamai, dabartinė Elskaus paroda nėra viena iš tų, kurias galima apžiūrėti per keletą minučių ir kurios žiūrovui pigiai atviros pačių pirmų pažvelgimui. Ties Elskaus darbais reikia ilgiau susimąstyti, kad lyg žiūrovo dvasiai atsivertų paslaptingame ir ne akimirksniaiame savo grožyje.

Paroda galerijoje tęsis iki sausio 14 dienos. Kiekvienas šviesesnis lietuvis turėtų ją aplankyti. Paroda yra surengta akademinio sambūrio "Šviesos". Būty linkėtina, kad ir kitos mūsų organizacijos prieš akis stovinčioje naujų metų veikloje skirtų daugiau energijos šitokiai ar panašiai kultūriniai sričiai, nesitenkindamos vien tik pasiūkimais ir

Kultūrinė Kronika

● **Dailininko Jono Šileikos** darbai. "Draugas" įsigijo labai vertingus, 1924 metais tapytus, poeto Maironio ir dr. Jono Basanavičiaus portretus. Portretai pakabinti "Draugo" redakcijos patalpose. Jų autorius Jonas Šileika yra vienas iš stipriausių mūsų senosios dailininkų kartos portretistų, gimęs 1883 ir miręs 1960 metais. Jau nūtytėje išemigravęs į JAV, studijavo meną Chicago Dailės institute ir jį sėkmingai baigė. Vėliau dar tobulinosi Europoje, visų pirma Miunchene. Su portretais ir peizažais jau dalyvavo patiose pirmose lietuvių dailės parodose Vilniuje ir Kaune. Nepriklausomoje Lietuvoje nutapė visą eilę mūsų tautos žymiųjų žmonių portretų. Šalia giliai išstudijuoto charakterio Jonas Šileika portretuoja asmenis sugebėjusius neatsiejamai įjungti į atitinkamą peizažų foną. Žmogus ir gamta geriausiuose jo portretuose sudaro labai harmoningą vienumą. Šitai matyti ir dabar "Draugo" įsigytame Maironio portrete.

● **Premijuotieji romanai tautiniu požiūriu.** Gruodžio 30 d. vakare Chicago šatriječiai, susirinkę pas Danutę Augienę, jausiesiems persvėrus savo skaičiūmi vyresniusius, kuo reikia pasidžiaugti, bandė mesti žvilgsnį į Draugo grožinės literatūros premijuotus kūrinius iš tautinio požiūrio. Referavo D. Augienė. Moderatoriumi buvo kun. A. Grauslys.

Diskusijose pateikta keli priekaištai autoriams. Rašytojai nesistengia išskirti visų sąvė. Jie gėrisi ir mėgaujasi jiems brangiomis temomis, užmiršdami, kad juos skaitys ir kiti. Kūrinuose pasigendama tikro žmogaus ir dabarties filosofinių bei gyvenimiškų problemų, universalių idėjų. Dažnai stokojama meninės tikrovės. Kartais gražu, kai skaitai, pačiąs gi nelieka nieko, kuo galėtum gyventi, ką turėtum mąstyti. Trūksta gėmės, įsimastymo. Kūriniai dažnai neišnešioti, neprinokę.

Tačiau daugelis susirinkusiųjų pasisakė teigiamai. Iš Draugo premijuotų knygų nors ir ne visos tautinio aspekto gali būti nagrinėjamos, skaitytojas gali susidaryti apyplintį Lietuvos gyvenimo vaizdą ir pajusti lietuvių gyvenimo būdą ir charakterį. Lietuvis premijuotose knygose sutinkamas įvairiose situacijose. Jaunimas tas knygas skaitys lyg istorinius veikalus, neradamas ten sąvė, nes tai praetis vaizdavimas. Pasakojame tai, ką esam pažinę. Tik jaunas rašytojas atneš naują gyvenimą į lietuvių literatūrą. Tačiau kiekviena lietuviškai parašyta ir skaitoma knyga atlieka tautinę misiją.

Diskusijos buvo gyvos ir dauguma jaunųjų ir vyresniųjų jose aktyviai dalyvavo. Tema plati, tad ir nagrinėjimas turėtų būti nuoseklesnis, bet tai kita proga.

● **Dail. Vytas Kasiulis,** gyvenęs Paryžiuje, dalyvauja su 8 kūrniais pasižymėjusių jarynų dailininkų surengtoje parodoje New Yorke.

● **Istorijos "kūrėjai".** Leningrado Ermitaže tarp tūkstančių įvairiausių eksponatų sau-

goma ir daugiau kaip 2.000 vertingų archeologinių eksponatų, atgabentų iš Lietuvos. Skyrui, kuriame saugomi tie eksponatai, vadovauja istorijos mokslų kandidatas Fiodoras Gurevičius. Naudodamasis surinktaisiais Lietuvos istoriniais duomenimis, šis svetimtautis mokslininkas jau kuris laikas rašo darbus Lietuvos istorijos klausimais. Jų jau paruota net 20.

Sovietų Sąjungos mokslų akademijos leidyklai Leningrade neseniai įteiktas naujas šio istoriko darbas, pavadintas "Aukštutinio Nemuno senovė".

P. ŠILEIKIS, O. P.

Ortopedas. Protezistas. Aparatų-Protezai. Med. bandžiai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.

Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefoną. HEimlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiadienį ir šėd. d.
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS PRITAİKO AKINIUS
858 West 63rd St.
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienis 10-12 val. Trečiadienį, uždaroma. Kitu laiku susitarus. Ofiso telefonas PR 8-3229. Rez. telef. WALbrook 5-5076

Rez. HE 6-1670

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.

Ofisas: 3148 West 63rd Street
Tel. PROspect 8-1712
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel. REpublic 7-7868

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; treč. uždaroma. Antradienį ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

DR. VL. BLAŽYS

PLAUKŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampos 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Šėd. 2-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WALbrook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
TELEF. — 695-0533
425 No. Liberty Street.
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9. Antr., 1-5, treč., šėd. pagal sutartį, sek. uždaroma.

Tel. ofiso HE 4-5758; Rez. HI 5-3225

DR. S. IR M. BUDRYS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
(Bendra praktika ir alergija)
Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9 val.; penkt. 10 v. r. iki 9 v. vak. Šėd. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS

Nervų-smegenų chirurgija, ligos
2737 WEST 71st STREET
Valandos tik susitarus
Tel. GROvehill 6-3409

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti MI 3-0001.
Ofiso HE 4-1414. Rezid. HE 7-8867

DR. B. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akuserija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampos)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šėd. 1-4 val. p. p. Trečiadienis uždaromas

DR. A. GARUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidus ir vaikų ligos
2737 West 71st Street
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Šėd. nuo 12:30 iki 2:30 val. p. p. Trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus. Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017. Ligonius priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 1-7007.

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

(JOKIA)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
2656 West 63 Street
Val. Pirm., ketv., penkt. nuo 2:30 iki 4:30; antr. nuo 5 iki 8; šėd. nuo 1 iki 4 val. Kitu laiku tik susitarus.

goma ir daugiau kaip 2.000 vertingų archeologinių eksponatų, atgabentų iš Lietuvos. Skyrui, kuriame saugomi tie eksponatai, vadovauja istorijos mokslų kandidatas Fiodoras Gurevičius. Naudodamasis surinktaisiais Lietuvos istoriniais duomenimis, šis svetimtautis mokslininkas jau kuris laikas rašo darbus Lietuvos istorijos klausimais. Jų jau paruota net 20.

Sovietų Sąjungos mokslų akademijos leidyklai Leningrade neseniai įteiktas naujas šio istoriko darbas, pavadintas "Aukštutinio Nemuno senovė".

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šėd. uždaroma

Telefonas: GROvehill 6-1595

DR. ALDONA JUŠKA

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAİKO AKINIUS
2422 West Marquette Rd
Valandos 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienį.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1351

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7 Treč. ir šėd. tik 10-12.

Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. Pirm., antr., ketv., penkt. ir šėd. nuo 1-4 p. p. 8:30-8:30 val. vak. Šėd. 1-4 val. trečiadienį.

Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį
Šėd. 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepiu, šaukite KEdzie 3-2868

DR. EMILY V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
Val. Kasdien popiet nuo 12-3 val. vak., pirm., antr., ketv., 6-9 val. Trečiadienis tik susitarus

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
Pirm., antr., ketv., ir penkt. 2-9 val. ir 11 val. vak. ir 1 val. p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 2-1683. Rez. tel. WALbrook 5-3765

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEimlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

Tel. ofiso PR 8-7773, rez. PR 8-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Val. Pirm., ketv., ir penkt. 1-4 p. p. antr., ir penkt. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampos)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šėd. 9 v. r. — 2 p. p. Trečiadienis uždaroma

DR. JONAS V. MILERIS

NERVŲ IR SMEGENŲ LIGOS
5430 S. Kedzie Avenue
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562

Skambinti 2 iki 9 val. popiet kasdien. Išskyrus trečiadienį.

DR. JULIA MONSTAVIČIUS

GYDYTOJA-CHIRURGE
Vidus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel. ofiso: PULman 5-0766
Namų: BEVERly 5-3946

Pirm. val. kasdien 6-9 v. v. Šėd. 1-4 v. p. p. trečiadienį — uždaroma.

Tel. ofiso RE 7-8818, VI 2-1484

DR. ALBINA PRUNSKIS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
Ofisas 2659 W. 59th St.
Val. Pirm., ketv., 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Šėd. 10-12 val.

Ofisas 3259 S. Halsted St.

Val. Antr., ir penkt. 3-7 val. p. p. Trečiadienį uždaroma.

Perskaite "Draugą", duok

bitime nasiskaityti

Jame nagrinėjami pirmųjų gyventojų atsikėlimo prie Nemuno prieš 1.500 metų klausimai. Žinoma, kaip ir dera Rusijos mokslininkui, Gurevičius įrodinėja, jog pirmieji gyventojai buvo slavai ir kad tik slavams lietuviai dėkingi už paliktą kultūrą. Tuo pačiu jis lyg ir parbrėžia lietuvių kilmę: visi jie slavų palikuonys. Tikių "istorinių" kūrinių tendencingumas šiandien ypač sustiprėjo, kai visos paverptosios tautos stengiamasi paversti vieną "sovietinę" bendruomenę. O tai lengviausia padaryti "įrodant", kad visi yra kilę iš slavų.

Tel. Ofiso PR 6-7800. Namų 925-7697

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — Vidus Ligos
5159 So. Damen Avenue
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telefonas — BISHOP 7-2525

DR. AL. RAČKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
Val. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmd. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS

2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priešais Sv. Kryžiaus ligoninę.
VAL. Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Šėd. nuo 2-4 val. p. p. Trečiadienis ir kitu laiku susitarus telefonu.

Tel. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.

Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val. 10 ryto iki 8 vak. trečiadienį uždaroma. Šėd. 10 v. r. iki 2 p. p. Uždaroma iki sausio 22 d.

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. tik 1-3 p. m. Trečiadienį ir šėd. pagal sutartį.

DR. E. STANAT-STANAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir storio problemos
1951 W. Irving Park Rd.
(Damen Ave. kampos)
Val. pirm., ketv., ir penkt. 7-8 v. p. p. ir pagal apointmentą.
Tel. Ofiso LA 5-2134, Rez. 878-5960

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekviena diena 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadienis ir sekmd. uždaryta, primama pagal susitarimą. Šėd. 12 val. iki 5 val. vak.

Ofiso telef. CLIFFside 4-2896

Rezid. tel. WALbrook 6-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 S. Ashland Ave.
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekviena diena 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadienis ir sekmd. uždaryta, primama pagal susitarimą. Šėd. 12 val. iki 5 val. vak.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRA

1000

Iškarpos be komentarų

"Literatūra ir Menas", Nr. 50. Vilnius, 1961 m.
gruodžio 16 d.

Muzika

Daugiau į periferiją, į rajonus turėtų orientuotis mūsų Filharmonija (koncertinis ir lektorinis darbas), reikia sustiprinti kovą su skonį žalojančia pigia vakarietiška muzika kino teatrų foje ir kitose viešose vietose.

Pastaruoju metu ansamblis tarsi neteko savo meninio veido, abejingai praeina pro naujus aktualius gyvenimo reiškinius, naują liaudies folklorą... Ansambliai turėtų padėti ir kitos kūrybinės, mokslinės organizacijos.

Literatūros kritika

Komunizmo pastatymo programa negali nejaudinti kiekvieno dorą žmogaus ir ypač menininko. Menininko, kurį partija pašaukė savo kūriniais formuoti naujo žmogaus sąmonę, ugdyti komunistinės moralės bruožus.

Deja, pasitaiko dar draugų, kurie užsimigia prieš įvykusį faktą ir atkakliai tvirtina vieną ir tą patį: bet koks ieškojimas yra nereikalingas ir nenaudingas mūsų literatūrai. Kalbu apie draugą T. Tilvyčio straipsnį "Naują vagą pradėjus" ("Lit. ir menas", Nr. 46). Šis straipsnis jau susilaukė teisingos kritikos.

Pasitaiko ir dar vienas kitas panašiai galvojantis draugas. Tiesa, novatoriškumo prieš ne taip jau daug, ir jų ginklai neaštrūs. Tačiau kartais jie suklaidina skaitytoją. Vienas iš dažniausiai kartojamų argumentų toks: girdi, ieškančieji poetai akiai seka Vitmeną, o prozininkai — Hemingvėjų, Remarką, o jeigu taip, tai, vadinasi, čia nieko naujo, novatoriško. Toks teiginys, žinoma, gali sukelti tik šypsena. Draugai, matyt, užmiršta svarbiausia — socialistinį turinį.

Novatoriškumo priešininkai naudoja dar vieną "ginklą". Jeigu tu ieškai, mokaisi iš Vakaru rašytojų, tai čia jau kažkuo kvepia... Ko gero, netgi anti-tarybiška. Toks kai kurių draugų požiūris negali nepiktinti. Juk tai ne kas kita, kaip asmenybės kulto metų recidyvas.

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagamiami vaistų gamybos laboratorijose. Daugelis receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasavimas ir išsivairavimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad Jis tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrašų.

DARGIS DRUG STORE

CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacist

2425 W. Marquette
Road

Chicago 29, Ill.

Tel. HE 6600-4-6050

VALANDOS:

Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštadienį 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmadienį uždaryta.

Pasitikėjimas žmogumi — vienas geriausių komunistų moralės bruožų. Pasitaiko dar ir tokių kritikų, kurie neoficialiai pokalbyje, žiūrėk, nešykšti kritinių pastabų vieno ar kito rašytojo kūriniams. Tačiau traukai pečiais ir nieko nebesuvoki, kai tas pats kritikas išspausdina apie kalbėtą kūrinių recenziją ar straipsnį, kuriame vikriai apeina visas savo anksčiau išsakytas kritines pastabas. Kas čia: nesupratimas, ar literatūrinis šarlatanizmas? Pasirodo, toks kritikas šypso: mat, kūrinių autorius plačiai žinomas, nusipelnęs ir apie jį nepatogu kalbėti.

Jeigu poezijoje, apysakos ir apsakymo žanruose aiškiai matomos rašytojų pastangos kalbėti naujai, tai stambusis prozos žanras — romanas vis dar rašomas tradiciniu stiliumi. Mūsų romanas kaip ir anksčiau neįstengia išsiveržti iš pilko buitiškumo. Kai kurių rašytojų romanai prigrūsti pilkų faktų, buitinių detalių, kurių begaliname sraute pasakėta arba vos vos alsuoja gyvas, pilnakraujis žmogus. Gyvenimo medžiagos atrinkimas, jos meninis pateikimas naujesne forma vis dar sunkiai įkandamas riešutas mūsų romanistams. Daugiau ar mažiau pavykęs faktų registravimas išpučia romanus, tačiau tikro meno, kuris jaudintų skaitytoją, surandi nedaug. Juk nuobodu skaityti ištisus puslapius apie tai, kaip atrodo namo stogas, sienos, langinės. Norisi greičiau sužinoti, kas tame name gyvena.

Didžiausias kritikos nuopelnas ir bus tas, jei ji sugebės apginti tuos kūrinius, kurie turi ateiti.

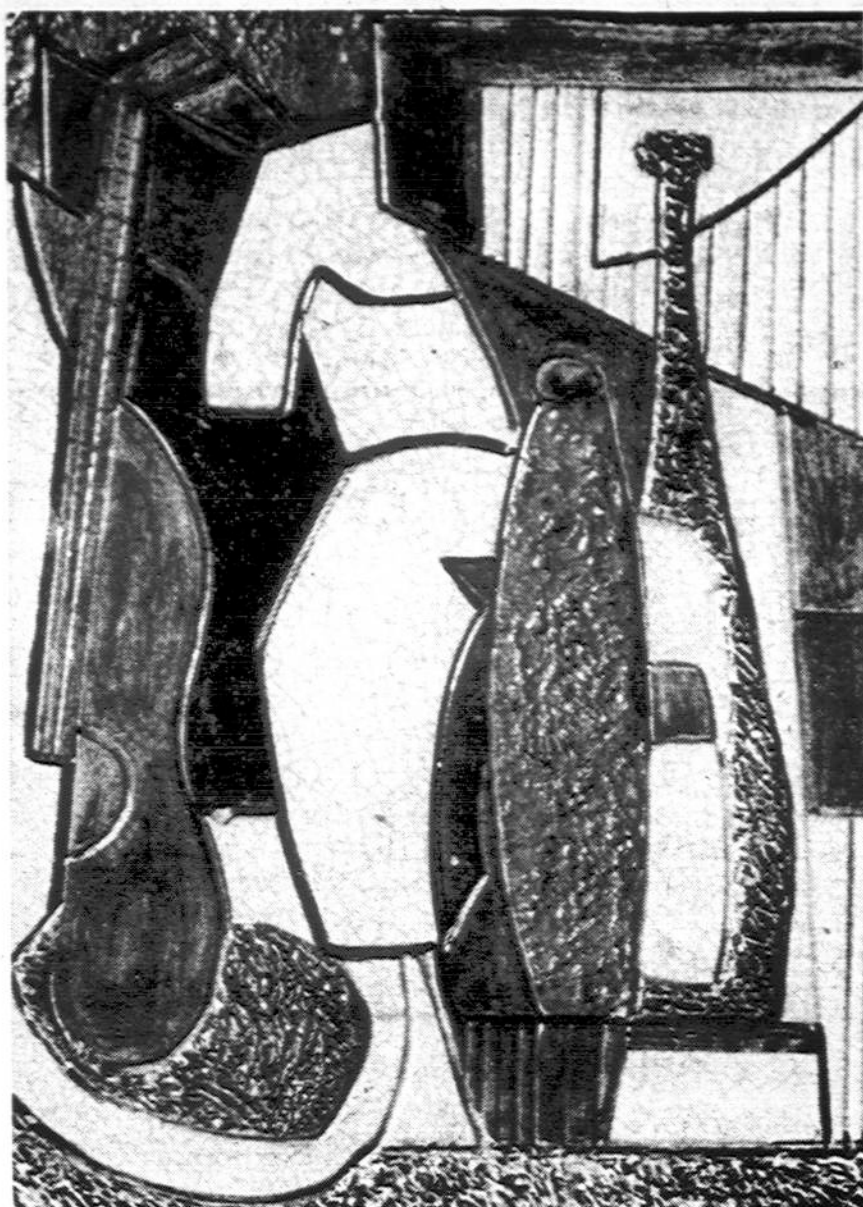
Dailė

... Pigus mašininės gamybos daiktas yra prieinamas plačiau sioms liaudies masėms. Mašininė produkcija turi tą privalumą, kad ji sudaro sąlygas daili tapti masiškai, ugdančiai šiuolaikinę estetinę kultūrą.

Todėl visi natūralu, kad to tikslo siekdamas, dailininkas turi dirbti kartu su inžinierium. Konstruktorium, ir kurti daiktą nuo jo pradžios iki serijinio ar masinio jo reprodukuojimo.

Poezija

Girdžiu, kaip astronomai nubrėžia trasas,
kaip rašo jie formulius karavanus,
kaip jie aistringai ginčijasi ir draugiškai sutaria.

Juozas Bagdonas

Keraminis panno

Girdžiu, kaip mokytojos diktuoja vaikams diktantus,
ir gimtąją kalbą, ir rusiškai.

Feljetonas

Po kiek laiko pasidarė visai blogai. Seimininkas visą mūsų kiemą aptvėrė aukšta mūrine tvora, jos viršų stiklo šukėmis apsmagstė. Dabar iš kiemo nieko nebematyti. Buvo palikęs mažyčius vartelius, bet ir juos visada užrakintus laiko. Nebematau dabar aš nei Tigro, nei Krokodilės, nebent per tvorą vienas kitą aplojam. Sako, kad kažkur ten, už šitos tvoros, dabar verda labai įdomus, linksmas gyvenimas — auga miestai, kyla fabrikai, elektrinės, žmonės dirba, ilsi, linksmi, ir net esą šuniukų, su kuriais galima pažaisiti.

Lakstau aš dabar po kiemą palaidas. Seimininkas ant vartelių prikėlė lenčiukę su užrašu: "Atsargiai — piktas šuo!" Tai apie mane. Apie save jis, žinoma, nieko nerašo. Matyt, ir taip visi žino, koks jis... O kokia nuobodė pas mus! Kad nors laiškininkas užeitų, laišką ar laikraštį atneštų — nors būtų ant ko. paloti. Dabar gi aš bėgu išties dieną ratu aplink kiemą, ir kai nervai nebeišlaiko.

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas ir apdraustas perkraustymas
WA. 5-9209 Chicago, Ill.

ko — pasistojų priekinėm kėjom ant tvoros ir pradėtu loti. Loju ant visko — ir ant savo dalios, ir ant pasaulio, esančio už šitų mūrinių tvorų. K. P.

— Žmogus niekada neturėtų gėdintis prisipažinti prie savo klaidos, nes tas rodo, jog šandien jis yra išmintingesnis, negu vakar buvo.

Geriausios Anglys ir Kūrenama Alyva Žemiausiomis Kainomis Geriausias Patarnavimas!

Telefonuokite MR. PETER P. RINKUS
GRovehill 6-1000
Special Representative

REINER COAL & OIL COMPANY

47-ti Metai adresu — 1804 West 59th Street

GAZO APSILDYMO KROŠNIŲ IŠPARDAVIMAS:

SIEGLER, MONOGRAM, MOORE
ir daugelio kitų firmų
nuo \$12.95 ir aukščiau

Specialus išpardavimas išstatytiems pavyzdžiams. 3-ju dalių Sectional svetų kambario komplektas ir 2-ju dalių svetų kamb. komplektai ir miegamųjų kamb. komplektai.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiulį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BEUTLIS, Sav.
2310 W. Roosevelt Road Tel. SE 3-4711
Atidara pirmadienį 9-11 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 po pietų.

Jaunos poetės debiutas

Danguolė Sadūnaitė - Sealey, skaitančiai publikai pažįstama iš jos kūrinių periodikoje, debiutuoja su savo pirmuoju poezijos rinkiniu "Vasara medžiūose", kurį išleido "Ateitis", spausdino "Draugo" spaustuve. Leidinys turi 46 pusl., kainą \$1.50. Išvaizda patraukli. Čia apimama mūsų jaunos poetės kūryba iš 1953-1961 metų laikotarpio, bet daugiausia — iš paskutiniųjų metų. Sadūnaitės lyrikoje daug tauraus nuosirdumo. Mūsų poetę visų pirma domina artimoji aplinka ir su ja susieti vidaus pergyvenimai. Dėl to ji apdainuoja savo kūdikystę, motiną, pietus, obelis, gegutės kukavimą ir t. t. Poetė taipgi įžvalgi gamtai, apgieda rudenis ir marios. Joje yra stiprus religinis jausmas, kam ji skiria žymią kūrybos dalį, pripažindama: "Amžinybė palietė / Mane sparnu".

Mūsų poetė pergyvena stiprų ryšį su tėvų žeme, pačia tėviške ir net yra davusi žemaitiškos kūrybos pavyzdžių (Levanarda). Jai "Tėvelio balsas / Už balandį mielesnis". Mažiau gausi poetinių priemonių turtingumu, mūsų jauna kūrėja skaitytoją laimi savo nuosirdumu ir žodžio vaizdumu. Ji kalba apie "Perlinės rados grožį / Ant virpančio lapelio rožės". Ji pasakoja apie kvapnią naktį, "kai šešėliai jauni / Tavo nusišlėptą meilę išsako".

Poetė, giliau įsijausdama į savo širdies virpėjimus ir giliai išmąstyta parinkdama žodinius kūrybos vaizdus, reikia

tikėtis, ateityje mus dar daugiau džiugins savo poetiniais polėkais. (J. D.)

— Kol mes esame susirūpinę tiktais savimi, mus jaudina kitų žmonių klaidos. Galvokime daž

niau apie savo pačių paklydimus, ir mes būsime atlaidesni kitų nuodėmėms. —Fenelonas

— Joks žmogus nepasidare didelis ir geras nepasimokęs pirma iš savo klaidų.

—W. E. Gladstone

Ar Jūs esate toks
LINKSMAS?
Jei ne, tai pradėkite
TAUPTI
SIANDIEN!

**Mutual
FEDERAL
Savings**
and Loan Association

2202 W. Cermak Road
Chicago 8, ILL.

Virginia 7-7747

Chartered and Supervised by the U. S. Government

METINIS DIVIDENDAS

mokamas visoms santaupoms

4 1/4%

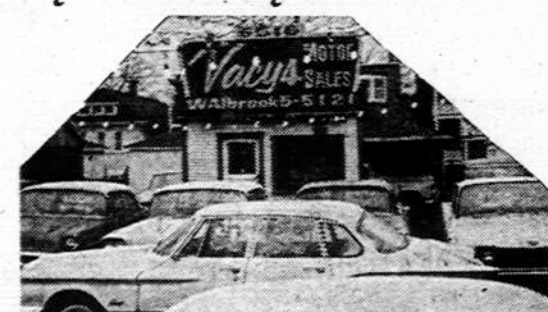

Partrauksime Jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko kvitą. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime Jūsų paskaitas.

JOHN J. KAZANAUSKAS,
Prezidentas

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 5 v. Ketvirtadieniais nuo 9-8 v. v. Šeštadieniais nuo 9-1 v. p. p. Trečiadieniais visai neatidaryta.

KAM PERMOKĖTI ir būti nepatenkintu, kad galima įsigyti puikų mažai vartotą bet kokios firmos nuo 1956-1961 metų modelių garantuotą automobilį?

VACYS MOTOR SALES
6516 S. Western Avenue, Chicago 36, Ill.
Telef. WAlbrook 5-5121

KVIECIAME APLANKYTI NAUJAS PATALPAS!

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2%

Naujas aukštas dividendas numatoma mokėti ant investavimo sąskaitų nuo Vasario mėn. 1 d., 1962 m. PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d. PIRMAID. ir KETV. 9 v. r. iki 8 p. p. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 p. p. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiadienį uždaryta.

KALEDŲ IR NAUJŲ METŲ ŠVENČIŲ PROGA CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ

ir vėl kviečia lietuvius aplankyti jos įstaigą, kuri yra viena iš įdomiausių ir taupytojų patogumui vėliausiai įrengtų taupymo įstaigų Chicagoje. Kiekvieną atsilankiusį pavaišinsime skania kava, lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Vaikams, atėjusiems su tėvais, duodamos dovanėlės.

Be to, kiekvienas atsilankęs turės progą laimėti puikią dovaną. Nėra reikalo būti mūsų taupytoju, kad dalyvauti šių metinių švenčių vaišėse.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖS naujai padidintas namas ir du kiemai automobiliams, sudėjus sykiu užima 290 pėdų.

Taupykite ir skolinkitės Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. — GR 6-7575

VALANDOS:

Pirmadienį nuo 12 iki 8 po pietų
Antradienį " 9 " 4 " "
Trečiadienį uždaryta visą dieną
Ketvirtadienį nuo 9 iki 8 po pietų
Penktadienį " 9 " 8 " "
Šeštadienį " 9 " 12:30 "

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:

BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prospect 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 9:30, kitomis dienomis nuo 9 iki 6 v. v. Sekmadieniais abi krautuvės atidarytos nuo 12 iki 5. Penktadienio vakare iki 9:30 valandos vakaro atidara tik 6211 South Western Ave. krautuvė.

Sol. Pr. Bičkienė

DRAUGO DAILIOJO ŽODŽIO KONCERTAS

ir vienuoliktojo romano premijos įteikimas

Įvyks 1962 m. sausio 7 d., sekmadienį, 3:00 valandą MARIJOS AUKŠT. MOKYKLOS SALĖJE, — 6700 So. California Avenue

Programą išpildys... solistė PRUDENCIJA BIČKIENĖ
Akompanuoja prof. VLADAS JAKUBENAS

Aktorė ZITA KEVĖLAITYTĖ

JAUNIMO CENTRO STUDENTŲ ANSAMBLIS

VISI Į KONCERTĄ!

MĖLYNAS MALĖNO LANGAS

Naujo elementoriaus proga

STASYS YLA

Elementoriai — "sunki knyga"

Erdvus langas su pakibusia rėmuose E raide. Apačioj du "ziopiukai" žvelgia į raidę, lyg raketą, ir, rodos, norėtų patys išlėkti pro langą. Taip pristato save naujas elementorius paprastu vaizdžiu viršeliu. Autoriaus nėra viršelyje, nei tituliname puslapyje. Kukliai nukelia save į knygos galą. Ar gi mažiesiems svarbu, kas atveria langą į šviesą?

Langas — pirmieji vartai vaiko akiračiui. E — pirmasis jo garsas. Garsas dar ne raidė. Vaikas dar nerašo, bet jis bando lipdyti, dėlioti kaladėles, piešti. Žaizdamas jis išmoksta ir raides. Bet kaip žaisti iš knygos? Elementoriai būna ne žaismas, o "sunki knyga", imama į rankas apie 6—7 metus.

Fantazija ir patirtis

Kaip palengvinti vaikui pradžią ir raštą? Ig. Malėnas, žinomas pedagogas — metodikas, suko galvą, sirgo tuo reikalu iš seno. Pradėjo ieškoti naujų kelių dar Kaune, prieš gerus 25 metus. Reikėjo fantazijos ir patirties. Fantazijos Dainavos. Džiukijos sūnui netruko, o patirtis plėtėsi, dirbant su pradžios, gimnazistais, būsimais mokytojais — seminaristais. Sava patirtis nėra pakankamas mastas. Ką kiti darė šioj srity? Autorius rinko elementorius — įvairių tautų ir kalbų. Ištudijavo visą 134 "tomų" biblioteką.

Metodikos principai ir jaunieji "išminčiai"

Pasirodė, Mažosios Azijos tautų elementoriai turi bene kūrybiškiausią fantaziją.

Ig. Malėnas jau 1930 priėjo kai kurių metodinių išvadų, vėliau jas tikslino ir ryškino. Be rods visiems žinomi metodikos principai: eiti prie vaiko jo būdu, eiti laipsniškai: nuo žinomo prie naujo, nuo padalinto prie siejamo, nuo daikto prie jo vardo (vardinės sąvokos), nuo raidės prie skiemenų, nuo šio prie žodžio, nuo artimai skambančių žodžių prie trumpo sakinio.

Visi elementorininkai vartoja šiuos principus. Bet kaip? Kartais suplaka į krivą daug dalykų — neišskaido, nepaliekia erdvės vaiko vaizduotei. Elementoriai ne be reikalo buvo vadinami "Abėcėlė". Rodos logiška pradėti nuo A ir varyti ligi Z, iš eilės. Bet kam reikia logikos vaikui? Kam prasmės neturinčių atskirų rai-

džių kalimo? Paaugę vaikai juk "nebelaido" iš burnos beprasmių garsų, galinčių priminti raides. Jie imituoja sudėtinus, sakytumus, skiemeninius garsus: Bum, Džium! O — pap — pa, o — ta — ta! Pagaliau kam pradėti nuo A, o ne nuo E? A — išminčių reakcija, nustebimo, klausimo, svarstymo garsas. Apie ketvirtus metus vaikai darosi "išminčiai" — klausinėja, filosofuoja, domisi spalvotom ir paveikluotom knygom. Ar tas amžius jau tinkamas mokytį rašto?

Vaikai patvirtino tėvo išradimą

Ig. Malėnas išbandė savo metodą kaip tik su šio amžiaus dukra. Užteko ketvertos mėnesių žaismingo darbo, ir mergaitė nejučiom pasidarė "raštinga". Kai sūnus pasiekė šių metų tėvas parengė raštą — sava ranka ir savais piešiniais — vadovėlį "Mano Pupa". Tai ir buvo pirmas rašytinis naujo metodo apmatas. Sūnus, kaip ir duktė, patvirtino tėvo išradimą, kaip sėkmingą.

Reikėjo tremties ir ligos

Reikėjo tremties, kuri davė laiko prisėsti ir apdoroti medžiagą. Čia pat buvo ir jaunas gabus dailininkas Viktoras Simankevičius. Abu svarstė, abu derino savo darbą — ligi paruošė. Kodėl elementorius tada neišėjo? Autorius dar ketino

Ignas Malėnas

tobulinti. Bet, atsidūrus Amerikoje, dingo laikas. Plunksną pakeitė piūklas, oblius, plaktukas. Autorius pasidarė staliu — prie vilų ir Dievo namų statybos. Statė, kol pakirto sveikatą. Kaip be tremties nebūtų paruošęs, taip be ligos nebūtų atidavęs spaudai. Liga parodė, kad perfekcionizmas ne visada sveikas, bent nebūtinis. Autorius pagaliau kapituliavo prieš draugus, kurie seniai jį ragino leisti elementorių viešumon. "Ateities" leidykla ėmėsi organizuoti talką ir liet. sauležių spaustuvei Italijoje patikėjo techninį įpavidalinimą. Kas būtų taip gražiai atspaudęs, tokia prieinama kaina, jei ne ši vienintelė spalvota — ofsetinė mūsų spaustuve? Mėniškos darbo priežiūros ėmėsi brolis dail. Aleksandravičius.

Langas į lietuvišką žodį

Medžiagiškai elementorių igalino išleisti du daktarai, ne me-dikai — ekonomistai, Neris

Laukiančioms masėms parodyti Kristų

1958 m. sausio m. 25 d. yra nepaprastos svarbos data mūsų dienų katalikybės istorijoje. Tą dieną, po pamaldų Sv. Povilo bazilikoje, aštuoniolikos kardinolų lydimas, Popiežius Jonas XXIII senoji vienuolyno salėje pasakė kalbą.

Kaip Romos vyskupas, pareiškęs savo susirūpinimą problemomis, kurias Bažnyčiai iškelia greitai augančio miesto gyventojų skaičius, jis, kaip vyriausias visų katalikų vadovas, palietė skausmingą klausimą "klaidų, bekribždančių šen ir

ten" ir pavojaus, gresiančius dvasiniam gyvenimui dėl per-nelyg didelio prisirišimo prie medžiaginių gėrybių. Ir po to Jonas XXIII paskelbė tris nutarimus: diocezinį sinodą, pašvęstą Romai, kanoninės teisės kodekso atnaujinimą ir pagaliau pagrindinį ir netikėtą pasiryžimą sušaukti Visuotinę Bažnyčios Santarybą. Toji Santaryba bus inspiruota visiškai naujos, aktualios dvasios, o jos tikslas bus ne vien dvasinė dabartinio katalikų pasaulio nau-da, bet pasireikš "kvietimu atsiskyrusioms Bažnyčioms ieškoti vienybės", kurios tiek si-lų visose žemės rutulio dalyse trokšta.

Tas pareiškimas ir jį lydėję komentarai visus nustebino savo begaliniu svarbumu. Prancūzų istorikas Daniel-Rops, rašydamas apie tai, sako, kad likimas tą popiežių pastatė toje mūsų gyvenamos istorijos vietoje, kad akivaizdžiai parodytų žmonijai Kristų, kurio ji laukia. Tasai proletaro vaikas, kurio broliai dar ir dabar testumia plūgą, yra likimo paskirtas kenčiančioms ir laukiančioms masėms parodyti Bažnyčios veidą, kuris labiau nei kas kitas gali paveikti jų širdis.

Džiugu kiekvieną naują knygą imti į rankas, o šią ypač. Tai pradinė knyga, vedanti į visas kitas. "Lietuviukui — lietuviukei, netekusiems Tėvy-nės" (autorius dedikacija) nūn atvertas naujas šviesus mėlynas langas į lietuvišką žodį.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno-nių, šilko, nylo, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimajį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiūti artimesiems Lietuvon.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų ankščiau buvusių patalpų.

Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aikštėje

Atidaryta kasdien įskaitant ir sekmadienius nuo 9 v. r. iki 5:30 p. p. Pirmadieniais uždaryta.

FREE TRANZISTORINIS RADIJAS

KUOMET NUPIRKSITE
800 GALIONŲ
KURENAMOS ALYVOS

ARBA

PASTOVUS
ŽIBINTUVĖLIS
(Flashlight — nereikia jokių baterijų)

KUOMET NUPIRKSITE
400 GALIONŲ
KURENAMOS ALYVOS

GAPS PETROLEUM COMPANY

PILNAS APŠILDYMO—VĖSINIMO—ITAISYMAS—APTARNAVIMAS

Tel. — PProspect 6-6677

2735 West 63rd Street

Giving Always Perfect Service

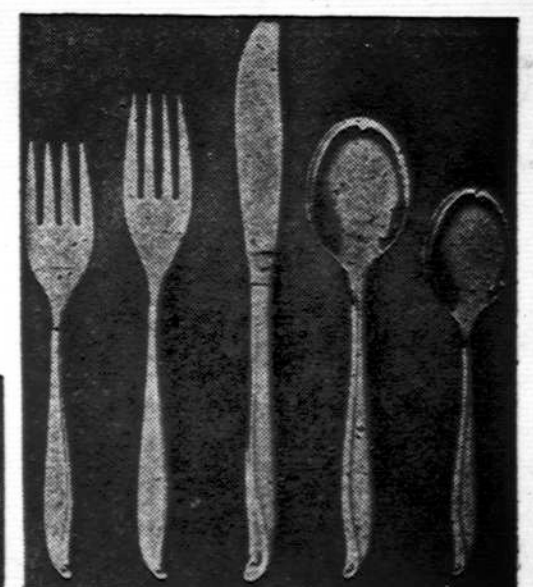

4 1/2%

Naują aukštą dividendą investavimo sąskaitoms rengiamės mokėti nuo 1962 m. sausio 1 d.

JOIN OUR STAINLESS CLUB!

International Silver dirbtuvėse lietas puikus 5 vienietų stalo setas bus Jums įteiktas, jei atidarysite \$100.00 ar didesnę sąskaitą, arba tokią sumą pridėsite prie dabartinės sąskaitos. Užėikite pas mus ir pasiteiraukite smulkmenų!

TURTAS VIRŠIJA \$20,000,000.00

ALBERT J. AUKERS, Prezidentas

District Savings

AND LOAN ASSOCIATION

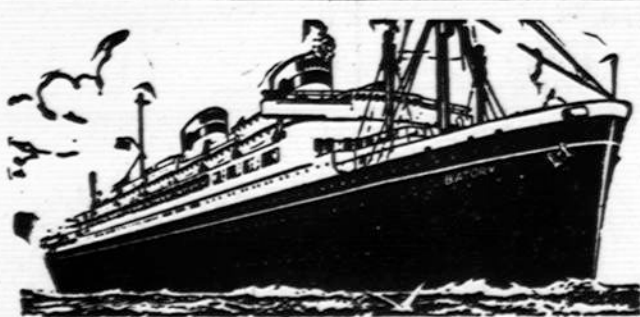
3430 South Halsted Street • Chicago 8 • Cliffside 4-0104

Isteigta 1897 metais

VIETA AUTOMOBILIAMS ĮSTAIGOS KIEME

VALANDOS:
Pirmad. nuo 9 iki 4
Antrad. " 9 iki 4
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirt. nuo 9 iki 8
Penktad. " 9 iki 6
Šeštadieniais " 9 iki 1

Perskaityt dien. "Draugą", duokite jį kitiems

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĘ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATTERY

Gdynia America Line laivų, iš Kanados uostų į Southamptono, Kopenhagos ir Gdynios Baltijos pakraštį (Lenkijoje) ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Battery—tai modernus, be dūmėlių švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdvėmis kabinoms. Jūs pasižiūrėsite šitu drangiskum, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti kelionius ir jiems padėti.

1962 IŠPLAUKS

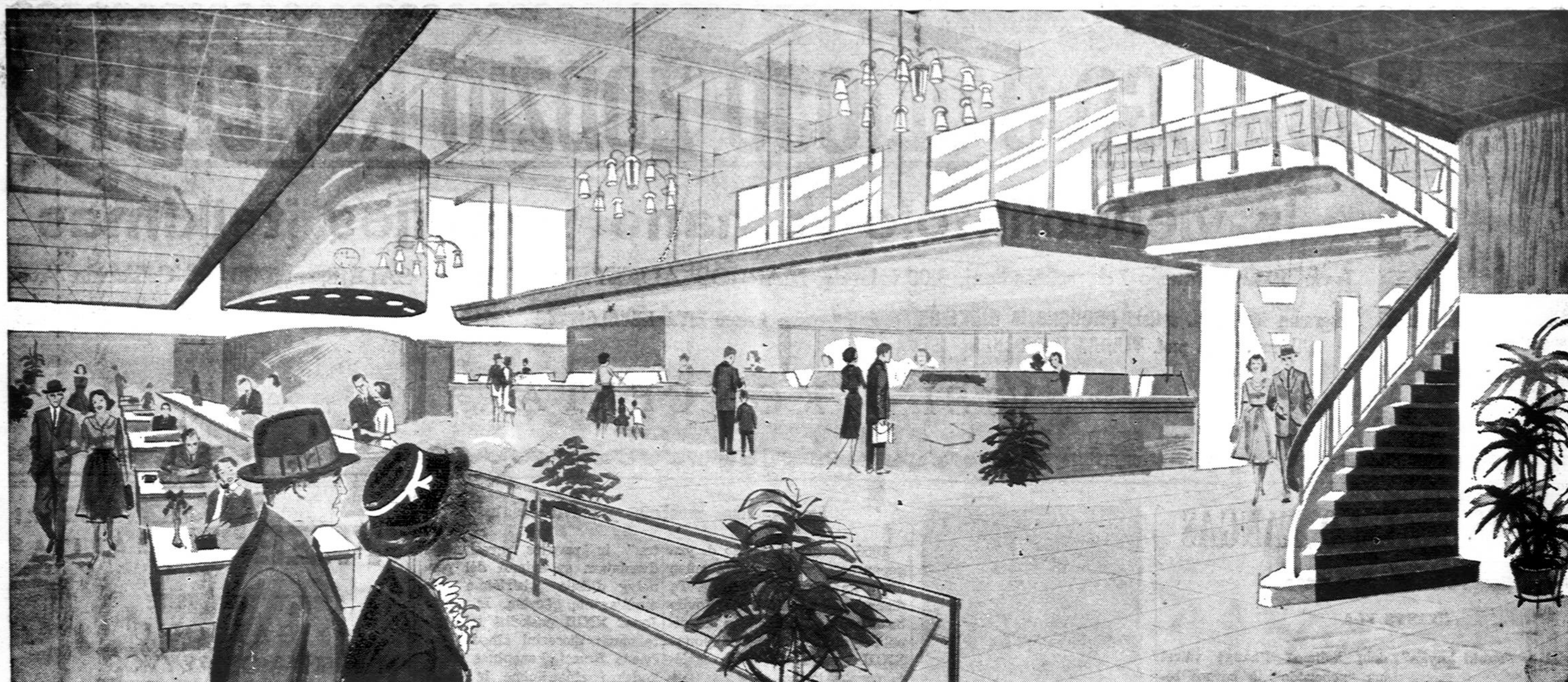
Iš QUEBEC—Bal. 6 d.; Iš MONTREAL—Geg. 4 d.;
Birželio 8 d.; Liep. 6 d.; Rugp. 10 d.; Rugs. 14 d.;
Spal. 15 d.; Lapkr. 13 d.; Iš QUEBEC—Grud. 10 d.

Dėl rezervacijų ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

220 BAY STREET

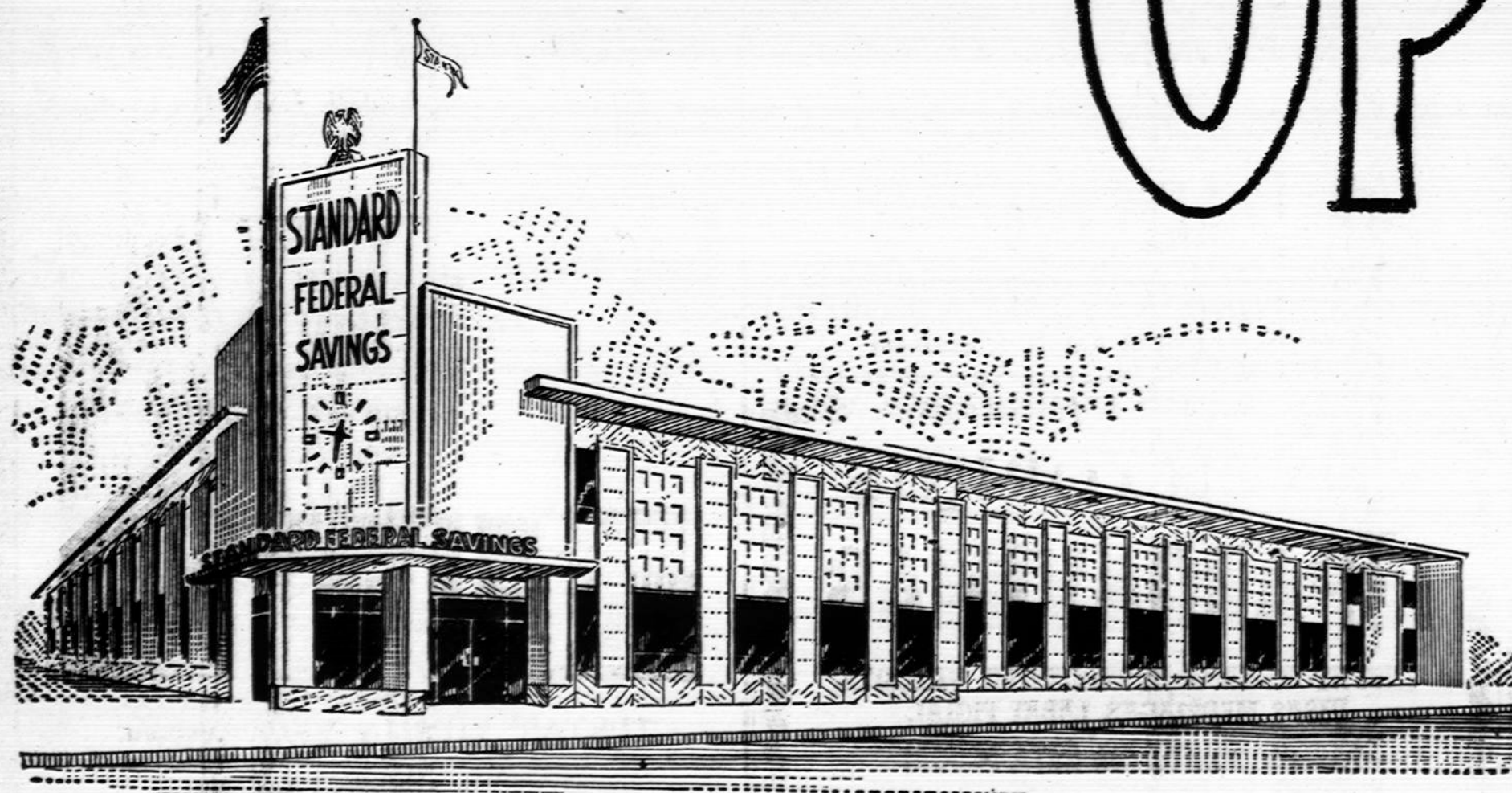
TORONTO, CANADA

**Jūs esate nuoširdžiai
kviečiami į mūsų
Didįjį Atidarymą**

GRAND OPENING

December 26th through January 30th

Standard Federal Savings, žinoma Jungtinėse Valstybėse kaip viena iš Chicagos stipriausių taupymo organizacijų, kviečia jus atsilankyti į jų naujai padidinto pastato didįjį atidarymą. Atidarymas bus švenčiamas nuo gruodžio 26-tos iki sausio 30-tos. Visiems taupytojams bus nemokamos dovanos ir gaivinančios vaisės visiems atsilankiusiems tuo laiku. Sutaupos uždirba 4¼ % ir yra apdraustos Federal Savings and Loan draudimo korporacijos.

Standard Federal turtas yra daugiau nei \$80,000,000.00 su virš \$7,500,000.00 rezervu. Yra paruošta pilna "taupykite paštų" programa, arba, jei įmanoma, aplankyt Standard Federal asmeniškai. Yra daug neapmokamų vietų automobiliams pastatyti.

4¼%

Dividendas
mokamas visoms
sąskaitoms

STANDARD *Federal* **SAVINGS**
and Loan Association

ARCHER AT SACRAMENTO • CHICAGO 32, ILLINOIS • VIRGINIA 7-1141

GALAKSIJŲ BRANDUOLIAI

Žvaigždės nėra palaidai išmėtytos erdvėje. Jos yra susimetusios į didžiulius agregatus, į milžiniškus spiečius, vadinamus galaksijomis. Juo arčiau tokių galaksijos centro, juo daugiau žvaigždžių. Pačiame centre susidaro gana tirštas galaksijos branduolys, kurs šviečia, lyg būtų vienas tolydinis šviesos šaltinis. 1959 m. Lick observatorijoje keli Amerikos astronomai tyrinėjo garsiosios Andromedos galaksijos branduolį su didžiuoliu 120 colių (inčų) skersmens teleskopu. Jie rado, kad galaksijos branduolio skersmuo yra apie 50 šviesmečių ir turi savyje maždaug 10 milijonų žvaigždžių.

Yerkes ir McDonald observatorių astronomas G. R. Burbidge bando įsivaizduoti, kokios sąlygos turėtų būti tokio galaksijos branduolio centre. Žvaigždės turėtų būti labai arti viena kitos, tik keleta šimtų kartų toliau negu saulės ir žemės nuotolis. Tuo tarpu artumas iki artimiausios žvaigždės mūsų erdvės daly yra daugiau, kaip ketvirtadalis milijono kar-

tų didesnis už žemės — saulės atstumą.

Jokių kometų nė planetų branduolio žvaigždės išlaikyti negalėtų, nes artimų kaimynų traukos jėgos nuolat iškreiptų jų orbitas. Būdamas taip arti viena kitos, jos gana dažnai susidurtų. Per metus galėtų įvykti maždaug vienas susidūrimas. Susidūriantios žvaigždės dėl to turėtų sprogti ir staiga sužibėti milžiniška šviesa. Astronomai tokią staigą sužibėjusią žvaigždę vadina supernova. Burbidge nurodo, kad vienos supernovos staigus sužibėjimas galėtų sukelti kaimyninių žvaigždžių sproginus, kol, pagaliau, visas galaksijos centras galėtų išsprogti. Tačiau tas centro sproginas, žemišku mastu imant, būtų labai lėtas. Užtruktų net 150 metų.

Tai, žinoma, teoretiniai išvėdijimai. Bet 1885 metais rugpičio mėnesyje vokiečių, anglų ir kt. astronomai yra pastebėję Andromedos miglyno branduoly tokią supernovą, kuri nepaprastai stipriai sužibėjo ir po keletos mėnesių visai išnyko.

A. R.

Lietuviai profesoriai suvažiavimuose Chicagoje

Kalėdų švenčių metu vyko Mokslo draugijų suvažiavimai. Gruodžio 27, 28, 29 (1961) Chicagoje, Palmer House ir Morrison Hotel buvo lingvistų ir literatų suvažiavimas. Dalyvavo apie du tūkstančius profesorų. Jų tarpe buvo ir keletas lietuvių: kun. prof. Vladas Jaskevičius, S.J., prof. Antanas Vasy, prof. Antanas Klimas ir prof. Rimvydas Šilbajoris. Vienoje slavų kalbų sekcijoje pirmininkavo prof. V. Jaskevičius, S.J., ir prof. Antanas Vasy skaitė paskaitą tema: Rusų kalbos dėstymo problemos aukštesniuose kursuose. Taip pat aktyviai dalyvavo programoje visiems mums žinomas lietuvių bičiulis prof. Alfred Senn'as iš Pensilvanijos universiteto.

KARPENTERIS

Visokių namų, garažų, vidaus ir išorės, didelių ir mažų pertvarų, virtuvės spintelių darai labai prieinama kaina.

IGNAS
Tel. HE 4-5570

Remkit dien. "Draugą"

VILVĖ

(Atkelta iš 3 psl.)

skryniais surietęs kojas, o kažkur skuba vakaro keleivis į neregimą nakties tamsą... Ir staiga tos ilgesio bangos, užtvinusios jo krūtinę, išsiliejo laimingomis mintimis: Vilvė dabar matė savo žmoną vestuvių apdare ir girdėjo daugomus stiklus, simbolizuojančius jungtinių apeigose Jeruzalės žlugimą.

— O, Jeruzale, Jeruzale, — sušnibždėjo jis, — kaip mažai man rūpėjo tą dieną tavo nelaimė!

Tačiau Vilvė kuo toliau, tuo labiau ėmė snaudulys. Girdėjo jis, tiesa, dar klebonijoje lojančių šunų, o paskui šilkinį balsu murkiantį savo katiną, bet staiga nusviro jo paties galva ir

jis... užmigo. Taip prasidėjo vienišo, seno žmogaus naktis...

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

Tel. PR 6-8998

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

JOHN W. PACHANKIS MONUMENTS

C. VITKAUSKAS-VITKUS

6819-21 So. Western

All Phones GR 6-3745

GRAŽIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS

Didžiausias paminklas švediško juodo granito Chicago apylinkėje

Atdara kasdien ir sekmd. nuo 9 v. ryto iki 5 val. popiet

Mes mokame 4½%

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000.- apdrausta Federalinėje Valdžios įstaigoje: Federal Savings and Loan Insurance Corporation

MIDLAND SAVINGS and Loan Association

4040 ARCHER AVE., CHICAGO 32
Phone: CL4-4470

August Saldukas Prezidentas

Nuo gruodžio 26 d. iki sausio 30 d. švenčiame savo padidinto namo atidarymą ir ta proga kviečiame atsilankyti mūsų būstinėje. Svečiai bus vaišinami, o taupytojai gaus ir dovanėlių.

Beigiamas naujas Standard Federal namas

Turtas \$80,000,000.00

Atsargos Fondas \$7,500,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, Chairman of the Board

FREE PARKING

JUSTIN MACKIEWICH Jr., President

VALANDOS: Kasdien, [įskaitant šėštadienį] nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 valandos vakaro. Trečiądieniais visai neatsidaro.

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
Virginia 7-1141

DRAUGAS, šeštadienis, 1962 m. sausio mėn. 6 d.

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 WEST 63rd STREET

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

J. F. EUDEIKIS

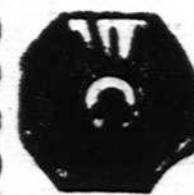
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS

Paruošia gėles iš savo šildadarų vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilimams. Parūpina gėles tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti bei puošti kapus Jūsų artimųjų.

3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Petkus

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS
6848 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNIOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŽNOMĖ VISTA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

PIRKITE DABAR TIESI OG NUO M. NELSON

SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

LAFayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. Yards 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. Yards 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. Commodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. Yards 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpe 2-1008

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-6672

Pasinaudokite "Draugą" Classified skvriumi

GRIGUS PHARMACY

VISOS VAISTINĖS REIKMENYS

Išpildome receptus ir turime naujausius patentuotus vaistus.

Atdara kiekvieną dieną nuo 9:30 v. r. iki 10:00 v.

Sekmd. nuo 9:30 v. r. iki 2:00 p. p.

Grigus Pharmacy

6725 South Pulaski Rd.

CHICAGO 29, ILLINOIS

Tel. LUDlow 1-1919

Joseph M. Grigus, B.S., R. Ph., savininkas

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 So. Halsted St.

Tel. VICTory 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Rastinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šėštadieniais iki 3 val. p. p.

Tarp akmeninio kirvio ir atominės jėgos

ILGAS PRAŽŪTIES A R LAIMĖS KELIAS?

DR. V. LITAS

Technika dabar valdo pasaulį. Mūsų laikų technika yra milžiniška jėga ir pasaulio pažangos variklis. Kinai senais laikais sukūrė aukštą techniką. Bet mūsų laikams iš to nieko neliko. Daug pasiekė islamas, bet islamo technika taip pat žūgo. Tik nedaug senovės laimėjimų perėmė Vakarai. Kinų ir islamo technikos išsivystymas nutrūko. Vakarų technikos lopšys yra Vakarų Europa. Tikra Vakarų technikos pradžia yra 18 amžius. Technika visų pirmiausia yra gamtos mokslų išdava. Amerika ir Tolumiejai Rytai techniką perėmė iš Europos. Bet dabar Amerikos technika daro savarankišką pažangą. Tam tikri Amerikos technikos laimėjimai Europą net pralenkia. Vakarų technika dabar pasidarė globalinio masto.

Žmonių giminių ir technika yra vienodo senumo. Pirmieji žmogaus įrankiai pasirodė plicene. Šita gėdynė pasibaigė prieš milijoną metų. Didelę pažangą rodo pleistoceno gėdynės žmonių įrankiai. Pleistocenas tęsiasi po pliceno (500,000—600,000 metų prieš Kristaus gimimą). Prieš 300,000—400,000 metų žmogus išmoko naudoti ugnį. Komplikuotesni akmens, ragų, kaulų ir medžio įrankiai ir ginklai pasirodė paleolite (8000 metų pr. Kristaus gimimą). Technikos revoliuciją atnešė

graikai. Bet tik graikų vergai ir svetimšaliai užsiimdavo geležies kalimo technika.

Išimti sudarė Aleksandrijos mechanikai ir mokslininkai. Graikai mašininkystės, be abejo, neišvystė. Visą techniką sudarė tik mažų aparatų ir mechanizmų gamyba. Šitie aparatai daugiausia būdavo naudojami žaislams. Graikai išrado vandens laikrodį, tam tikrą pompą ir taurę. Karo ir statybos technika išsivystė 400 metų prieš Kristų: atsirado karo pabūklų, keltuvų, dužiklių ir t.t. Prie didelių išradimų priklausė Archimedo sraigtas ir tam tikras vandentiekis (kibirais). Įdomių darbų jėgą sudarė vergai. Mašinų pritaikymas įmonėse būdavo nedidelis. Graikų laikais pasirodė manufaktūros įmonės. Bet didesnį manufaktūros įmonių išsiplėtimą rodė Egiptas.

Romėnų technika

Romėnų technikos pagrindą sudarė graikų technika. Technikos pritaikymu daugiausia rūpinosi Romos valdžia. Romėnai technikos priemonėmis ėmė plėsti namų statybą, kelių tiesimą, vandentiekį pravedimą,

dyne. Prie vergijos panaikimo daug prisidėjo krikščionybė. 11—12 šimtmetis davė didelį miestų išsivystymą. Darbo vertės iškėlimas davė pagrindą atsirasti amatininkams ir ūkininkams. 13 amžius atnešė techniškių naujybių. Žmogus pradėjo didesnį vandens, vėjo ir gyvulių jėgos išnaudojimą.

Europa padarė savo išradimų ir dalį perėmė iš Tolumijų Rytų. Arklys viduramžiais sudarė pagrindinę traukimo jėgą. Žmogus arkliais išrado pavalkus, pasagas ir kilpas. Vandens ratas viduramžiais pasirodė turįs didelį pritaikymą. Antikinis pasaulis neturėjo vėjų malūnų. Viduramžių Europa vėjo malūnų statybą labai išplėtė. Laivai susilaukė sukamų variklių. Šitie palengvino laivo manevravimą. Žmogus pagerino laivo būrių sistemą. Viduramžiais išsiplėtė kompaso, vėjo matuoklės, vėjo, staklių, sūpuoklės vartojimas. Metalų pramonė palengvino sieros ir azoto rūgščių atradimą. Laikrodžiai, varomos svarsčiais, akiniai pasirodė 13 amžiuje. Namų statymas padarė didelę pažangą (skliautų statybą).

Vėlyvasis viduramžis — cechų ir gildų žydėjimo laikas. Amatai rodo didelį susiskirstymą specialybėmis: 50—60 cechų turi daugumas miestų. Didžiausią vėlyvesnių viduramžių

kos pagrindą. Naujųjų amžių pradžia yra dvasinis nusikreipimas nuo viduramžių.

Mokslas ir technika gauna šviesių impulsų. Renesansas yra antikinio pasaulio atgimimas: prasideda antikinų raštų ir technikos laimėjimų iškėlimas ir tiesiog dievinimas. Dabar prisikelia Euklidas, Archimedas, Vitruvius, Heronas iš Aleksandrijos ir kt. Matematinės ir mechanikos dėsnių pritaikymo ieško dideli naujųjų laikų menininkai kaip Francesco di Giorgio Martini ir Leonardas da Vinci.

Naujuosiuose amžiuose

Žmogus 15—16 šimtmečiuose sukūrė aukšto tobulumo tekstilės pramonę, patobulino geležies liejyklas, kalnų pramonę ir amatus. Tada išaugo didelio masto tekstilės įmonės. Vis dėlto techniškos tekstilės įmonių priemonės rodo didelį paprastumą. Kalnų arba sunkioji pramonė išvystė galingų mašinų. Amatininkai sukūrė kišenių laikrodį ir daug precizinių aparatų. Tarp kitko, jie patobulino pinigams dirbti arba kalti mašiną. Renesanso ir baroko laikų technika didesnio tobulumo mašinų neišvystė. Technikos priemonių paprastumas matyti iš istorinių aprašymų: 1586 metais buvo perkliamas Vatikano obeliskas, kuris svėrė 327 tonas. Šitas darbas pareikalavo 40 keltuvų, 40 maniežių, 140 arklių ir 800 darbininkų.

Galilėjus, Kepleris, Descartes, Huygensas, Guericke, Leibnisas, Newtonas ir kt. baroko laikais davė naujus gamtos mokslų pagrindus. Bet tų laikų žmogus nepadarė sugebėjimo naujos gamtos mokslų laimėjimus pritaikyti prie technikos. Baroko laikų technika naujų priemonių nedaug sukūrė: naujoms inžinierių planams trūko realizmo. Tada tarp idėjų ir realybės atrodė didelis atstumas. Didelę pažangą darė baroko laikų manufaktūra. Absoliutizmo laikų valdovai tam tikras technikos sritis parėmė. Liudvikas IV susirūpino vandentiekio statyba. 1681—1685 metais prie Seine Liudvikas IV įsakė pastatyti didelį vandentiekį. 221 pompa per 24 valandas pakėlė 3.200 kub. metrų vandens 162 metrus aukščio. Šitas vanduo aprūpindavo Versailles sodus ir fontanus.

Garas — naujos jėgos šaltinis
Vėjo ir vandens jėgos panaudojimas žmogaus reikalavimų nepatenkino. Žmogaus ir gyvulių jėga taip pat atrodė nepakankama anų laikų technikai. Dabar kilo naujos ir ga-

lingos jėgainės klausimas. Pirmas bandymą padarė Chr. Huygensas. Po to bandymus darė Denis Papin, Thomas Savery ir Thomas Newcomen. Tada gimė atmosferinė garo mašina. 1711—12 metais tą mašiną panaudojo angliai.

17 šimtmečio gale ir 18 šimtmečio pirmoje pusėje sklido šūkis: techniškieji mokslai turi tarnauti Dievo garbei ir žmonių gerovei. 18 — šviečiamasis — šimtmetis stengėsi mokslų ir technikos laimėjimus išplėsti tarp žmonių. Šitas šimtmetis siekė techniką tobulinti mokslų laimėjimais. Tiltų, laivų ir vandentiekų statyme buvo stengiamasi vis daugiau pritaikyti matematiką ir mechaniką.

Anglai technikos tobulinimą rėmė patyrimu. Krašto turtinimas, kolonijų parama anglų techniką iškėlė. Anglai 18 amžiaus gale mechanizavo tekstilės pramonę.

Mašinų amžius

1765 metais James Watt sukonstravo naują garo mašiną. Šitos mašinos principus rėmė gamtos mokslų dėsniai. Garo mašina pirmiausia rado pritaikymą tekstilės pramonėje. Dabar ėmė kurtis fabriškai. Kiekvienas fabrikas turi tris ypatybes: darbo paskirstymas, procesų mechanizavimas ir motorizavimas. Garo mašinos sukūrimas pareikalavo didelio geležies kiekio. Geležies vartojimas dabar labai išsiplėtė. Tik tada prasidėjo tikras geležies amžius. Mašinų amžius iš tikro prasideda tik 18 šimtmečiu. Geležies gamybos metodų tobulinimas ir mašinų išsiplėtimas 19 amžiaus pirmoje pusėje yra revoliucinis technikos laikotarpis. Technikos išsiplėtimas sukrėtė žmonių socialinį gyvenimą. Mašinos daug amatininkų padarė bedarbiais. Žmogus, be to, turėjo prisitaikyti prie fabriko mašinos tempo ir takto. Geri ir blogi laikai ėjo pakaitomis. Darbininkas pajuto netikrumą. Žmonės, ne tik vyrai, bet ir moterys ir vaikai, susigrūdė į fabrikus. Pastos higieniškos sąlygos ardė žmonių sveikatą. Didelis žmonių susitelkimas fabrikų rajonuose privedė prie butų trūkumo. Apšvietimo patobulinimas davė galimumo dirbti ilgais žiemos vakarais.

Socialiniai ir higienos nenormalumai 18 šimtmečio gale buvo pašalinti tik 19 šimtmečio įvesta vaikų apsaugos, darbo apsaugos, socialiniai ir kitoki įstatymai. 19 šimtmečio pradžioje prasidėjo darbininkų sukilimai ir fabrikų užpuolimai.

Pramonės technizavimas pareikalavo keisti mokyklų santvarką. Fabrikų aptarnavimui mokyklos turėjo parengti techniško personalo. Atsirado daug politechnikos mokyklų.

Garo mašina 19 šimtmečiu užvaldė susisiekimą. Garlaiviai ir traukiniai dabar pasidarė pagrindinės susisiekimo priemonės. 19 šimtmečiu išvystė telegrafą. Garo mašina, traukiniai ir telegrafas užvaldė Ameriką. Šalia telegrafo, atsirado telefonas.

Vidaus degimo varikliai

19 šimtmečio gale atsirado vidaus degimo varikliai (1876 Otto motoras, 1893—97 Diesel motoras). Dabar prasideda didelis naftos pareikalavimas. Vidaus degimo varikliai yra automobilių ir lėktuvų pagrindas. 1859 metais yra naftos eksploatacijos pradžia. 1866 metais sukurta dinamomotoras. Dabar prasideda didelis elektros srovės pritaikymas. 1880 metais atsirado pirmos elektros jėgainės, kurios aptarnavo elektros lempas ir elektros motorus.

19 šimtmečiu gale gimė chemijos pramonė: degutas (deriva), dažai, soda, ir t. t. Žemės ūkio mechanizavimą pradėjo Amerika. Mašina turėjo išspręsti žmonių trūkumą — žemės ūkyje.

1868 metais Europos mokslų ir technikos laimėjimus ėmė naudoti Japonija. Po trumpo laiko Japonija padarė milžinišką pažangą.

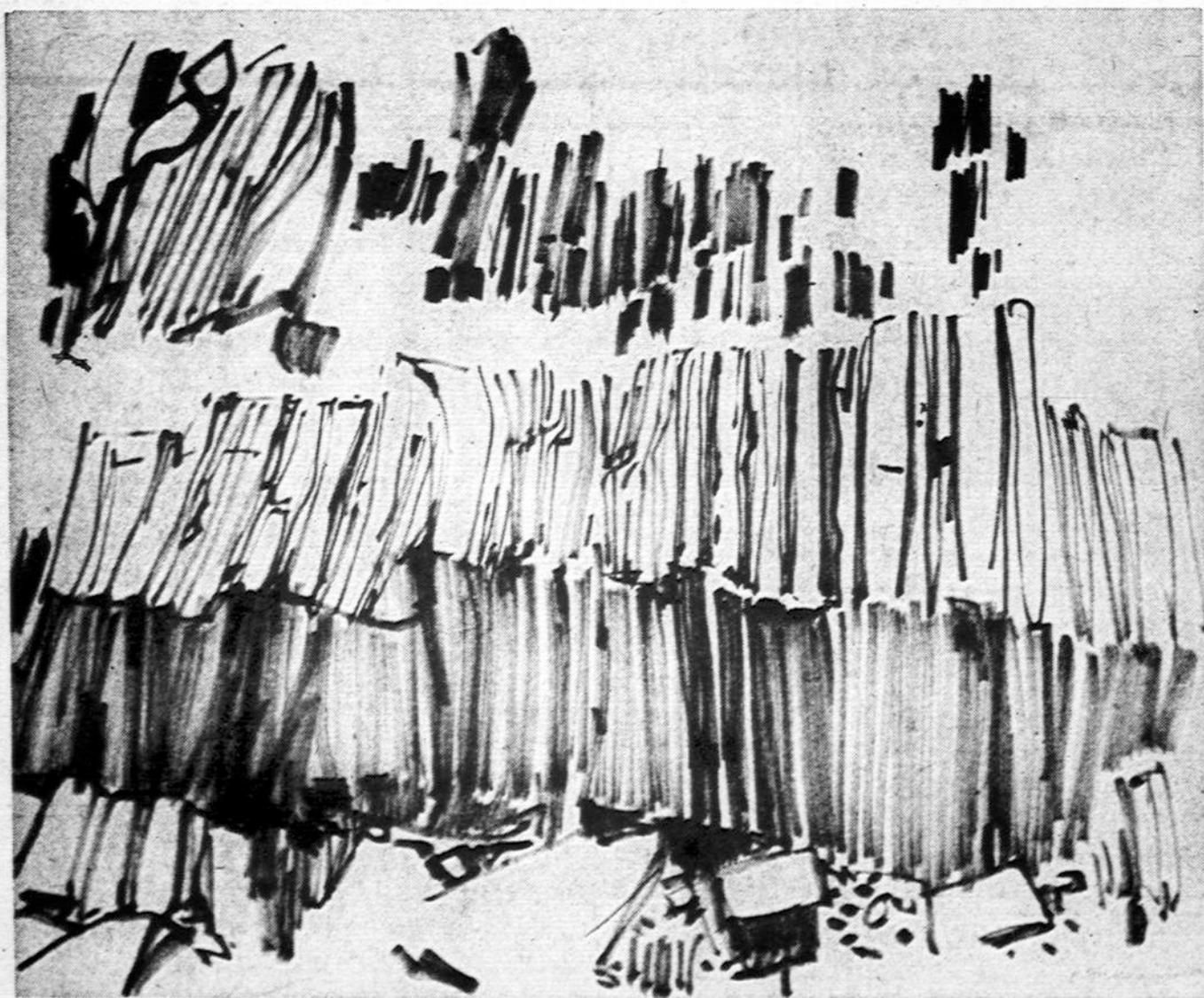
Technikos specializacija

20 šimtmečiu pradžia davė pagrindą technikos specializacijai. Prasideda vis didesnis mokslų pritaikymas. Didžiausią išsivystymo tempą parodė lėktuvai. 1903 metais broliai Wright atliko pirmą skridimą. Šalia spaudos atsiranda filmas. Filmų pradžia — 1895 metais (broliai Lumiere). 1923 metais gimsta radijas. Radijo idėja arba mintis yra kiek ankstyvesnė. 1935 metais Vokietijoje pasirodė televizija.

Technika prisidėjo prie maisto pramonės išsivystymo. 1867 metais išrastas plieno betonas. 20 šimtmetis yra lengvųjų metalų technikos išsivystymo šimtmetis. 20 šimtmečiu pagaminta daug sintetinių medžiagų. Po II Pasaulinio karo ypatingai didelę pažangą daro elektrotechnika ir elektronika.

II Pasaulinis karas atidarė atominį amžių. Atominės bombos ir raketos. Žmogus atidarė nepaprasto baismo naikintojų jėgas. Atominis amžius sukrėtė žmonių galvoseną. Atsirado didelis netikrumo jausmas. Žmogus mėgina pasiekti kitus dangaus kūnus.

Atominis amžius yra ir šitaip apibūdinamas: žmogus pragaro dugne prakalė skylę ir paleido ugnį. Atominės energijos išvystymas primena Prometėjaus legendą: žmogus atominę ugnį perkėlė į žemę. Kas dabar laukia žmonių. Didelis susinaikinimo pavojus.

Albinas Elskus

Uolos

neolitas: atsirado žemdirbystė, gyvulininkystė, namų statyba, puodų dirbimas, rankiniai malūnai, žagrė, akmenų tašymas ir t. t.

Metalų technikos pradžia

Seniausi miestai susikūrė prie Nilo, Euphrato, Tigro ir Induso upių. Tada gavo pradžią metalų technika (3000 metų pr. Kristų). Bronzos epocha yra metalų liejimo technikos pradžia. Bet bronzos epochą pakeitė geležies era. Geležis, kaip ir mūsų laikais, būdavo gaminama iš rūdos. Kalimo būdu iš geležies būdavo gaminami ginklai ir įrankiai. Geležies eros pradžia yra pusantro tūkstantčio metų prieš Kristų. Šitos eros lopšys yra Orientas prie Viduržemio jūros. Oriento geležies techniką toliau perėmė

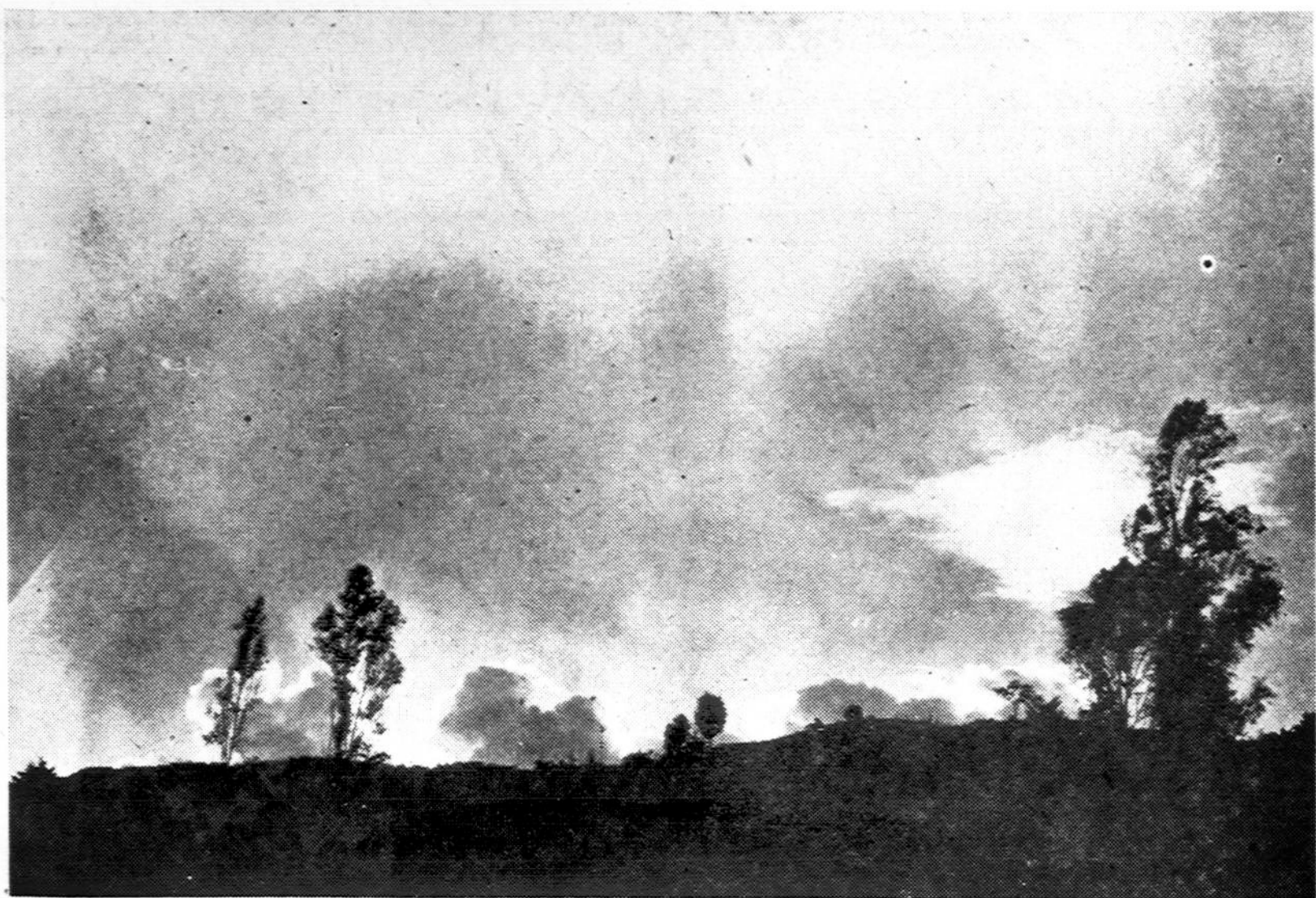
laivų statybą, kalnų pramonę ir t. t. Technika pasidarė karų tarnaitė. Romėnai mašininkystės neišplėtė. Romėnų darbo jėgos šaltinį sudarė vergai. Vandens ratą romėnai perėmė iš Artimosios Azijos. Jie išvystė milžiniškų termų: šiltos pirtys turėdavo grindų šildymą (Hypokaustum), sienas sudarydavo tuščių plytų sistema, langai būdavo stikliniai.

Krikščioniškieji vakarai

Po Romos imperijos žlugimo kultūra slinko į šiaurę: dabar ateina krikščioniškieji vakarai. Antikinio mokslo ir technikos paveldėjimas daugiausia susikoncentravo vienuolynuose. Viduramžių krikščionybė iškėlė darbo vertę. Žmogaus rankų darbas nėra tik veigų reikalas. Viduramžiai užbaigė vergų ga-

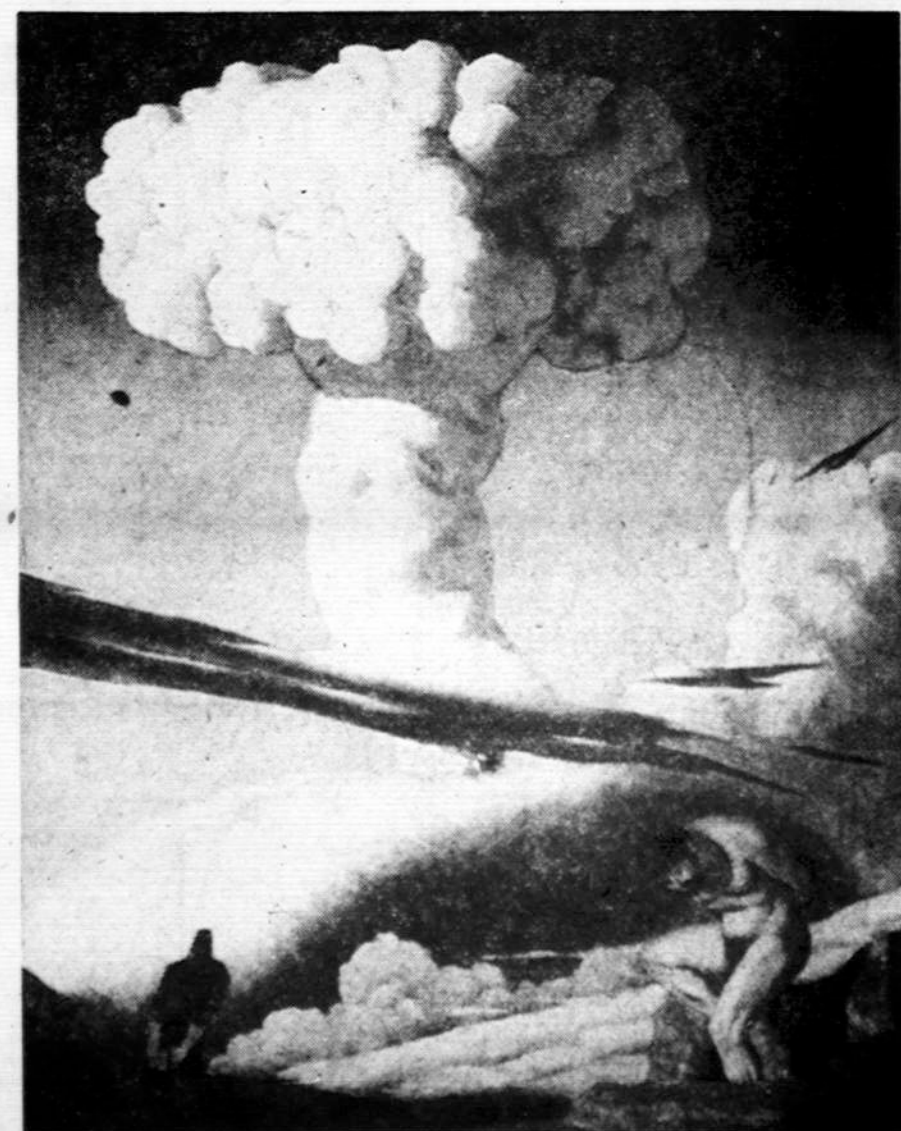
technikos laimėjimą sudarė geležies liejyklos. 14 amžiuje pirmą kartą pagaminta paraku šaudoma patranka. Kultūra susilaukė spaudos (15 šimtmečiu). Patranka ir knygų spausdinimas padarė didelį poveikį naujesniems amžiams: materialinė ir dvasinė naujesnių amžių kultūra įgavo visai kitą veidą.

13 šimtmečio scholastika (Albertus Magnus, Tomas Akvinielis ir kt.) kaip pasaulėžiūra aristotelizmas. Vėlyvoji scholastika (14 šimt. Oxfordo ir Paryžiaus mokyklos) davė didelių pakeitimų klasikinei Aristotelio fizikai. 17 šimtmečiu gimė mūsų laikų klasikinė fizika. Šita fizika sukūrė dabartinės techni-

Gyvoji žemė

S. V. nuotrauka

J. Mieliulis

Prometėjaus ugnis